

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 11 FEBRUARI 1920

No. 215

INHOUD

	Blz.
NIEUWE BELASTINGEN IN NED-INDIË II door <i>Mr. J. W. Ramaer</i>	109
De Economische Gevolgen van den Vrede (J. M. Keynes, the Economic Consequences of the Peace) IV, bespr. door <i>Prof. Mr. G. W. J. Bruins</i>	112
De Suikerhandel in 1919 I door <i>A. V.</i>	114
Het Goud door <i>Mr. W. M. J. van Lutterveld</i>	116
De Vestigingsplaats der Hollandsche Hoogovens II door <i>Jac. Brouwer</i>	118
AANTEKENINGEN:	
De buitenlandsche handel van Engeland	119
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	120
MAANDCIJFERS:	
Postchèque en girodienst	121
Rijkspostspaarbank	121
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	121
STATISTIEKËN EN OVERZICHTEN	121—128
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

9 FEBRUARI 1920.

In den aanvang dezer berichtswEEK liet het zich aanzien, alsof het geld iets minder ruim geworden was. Prolongatie liep op tot 4 pCt. en de discontorente kwam op 3% en 4 pCt. Op den laatsten dag der week werden echter weder flinke posten schatkistpapier à 3% pCt. afgedaan en ook heden viel een verdere verruiming waar te nemen. Disconto bleef 3% à ½ pCt.; prolongatie noteerde 3½ pCt.

* * *

Onder het hoofd in disconto genomen wissels valt op den weekstaat van de Nederlandsche Bank een vermindering van ongeveer 31 miljoen gulden waar te nemen, naar alle waarschijnlijkheid veroorzaakt

door afgeloopen schatkistpapier. De beleeningen verminderden eveneens met circa 6½ miljoen gulden. Daartegenover kromp de biljettenomloop in met ongeveer 8½ miljoen gulden, terwijl de rekening-courant-saldi met bijna 25 miljoen terugliepen.

Het bezit van buitenlandsch papier van de Bank nam toe met ruim 6 miljoen gulden, met ongeveer welk bedrag het totaal-saldo der diverse rekeningen verminderde.

* * *

Een week, zoals de afgeloopen, is er voor den wisselhandel nog bijna niet geweest. Voor verschillende devieses vonden omzetten plaats tegen koersen, die men nog niet gekend had. Ponden werden voor 8.60 verhandeld, Marken à 2.50, Weenen 0.70, Parijs 17.75, Zwitserland 42.90, Kopenhagen 37.90, Kristiania 45.50, Stockholm 48.10. Heden trad er, nadat alle wissels eerst flink aangeboden waren, een plotse-linge verbetering in. In het bijzonder was België zeer gezocht, waartegenover bijna geen aanbod stond. Gedeeltelijk vond dit zijn oorzaak, doordat de Belgische Banken zich onthielden zaken te doen, in afwachting van de interpretatie der door de Belgische Regeering afgekondigde maatregelen tegen den valuta-handel.

De sterk fluctueerende koersen blijven voor den handel een zeer ernstig beletsel voor het afdoen van zaken en door zeer velen wordt reikhalzend naar een verbetering van den toestand uitgezien.

NIEUWE BELASTINGEN IN NED.-INDIË.

II.

In het vorig nummer van dit tijdschrift heb ik ge- wezen op de zonderlinge methode om bij de begrooting van de te verwachten opbrengst der af te schaffen O.W.-belasting en van den derden grondslag, dien men aan de algemeene inkomstenbelasting wil toevoe- gen, cijfers aan te nemen, waarvan men weet, dat zij verre zullen worden overtroffen. Aan het slot van dat artikel heb ik nog vermeld, dat men nog enkele memo- rieposten op de begrooting voor 1920 gebracht heeft, betreffende belastingen, die men voor het eerst in 1921 denkt te zullen heffen.

Thans zal ik dien derden grondslag in zijn prac- tische gevolgen nader bezien en zal ik mij bepalen tot de gevolgen daarvan voor de rechtspersonen, in hoofd- zaak de naamlooze vennootschappen, omdat die voor den Nederlandschen lezer het belangrijkste zijn. Immers wanneer, zoals verwacht wordt, de Nederlandsche O.W.-belasting over 1919 niet meer wordt geheven, wordt blijkens een uitspraak van den Minister van Financiën ook hier te lande aan de invoering eener tijdelijke conjunctuurbelasting gedacht, en kan een vergelijking met hetgeen men in Indië voor heeft, eenig idee geven van hetgeen den belastingenschuldigen

in Nederland in dit opzicht nog te wachten staat. Daarna een woord over die „memorie“-posten.

Eerst dus: *de extra-winstbelasting*.

Een groote fout kleefst aan het stelsel, zooals het in Indië werd uitgewerkt, nu men als grondslag van de winst neemt een percentage van de gestorte kapitalen. Men heeft die belasting niet willen heffen van de uitkeeringen, omdat buitengewone winsten kunnen geacht te zijn gemaakt, ook al worden ze niet uitgekeerd, maar in het bedrijf worden aangewend. Hiertegen is geen bezwaar, mits dan ook die niet uitgekeerde winsten bij het kapitaal mogen worden gevoegd. En dit schijnt niet de bedoeling te zijn; men zal te betalen krijgen over het stamkapitaal der vennootschap, uitgedrukt in een progressief winstpercentage, over dat kapitaal berekend. Ditzelfde systeem heeft men bij de „overwinstbelasting“, den tweeden grondslag der Indische inkomstenbelasting eveneens gevolgd, niet bij de invoering van de Ordonnantie van 1908, maar bij eene latere wijziging. Oorspronkelijk had men de navolgende volkomen logische bepaling gemaakt in artikel 17 dier Ordonnantie:

Bij de berekening van de in art. 15 bedoelde stortingen geldt het volgende:

1. indien binnen één jaar na de afkondiging dezer ordonnantie ten genoegen van den Directeur van financiën wordt aangetoond, dat vóór de in werking treding dezer ordonnantie de winst, geheel of gedeeltelijk niet is uitgekeerd, doch tot verhooging van het tot uitoefening van het bedrijf aangewende kapitaal is gebezigd, wordt het bedrag, waarmede dat kapitaal dientengevolge is vermeerderd, onder de stortingen begrepen.

De Directeur roept hierbij de voorlichting in van een commissie, welke te Batavia gevestigd is: de Gouverneur-Generaal benoemt den voorzitter en de leden dier commissie;

2. heeft de storting niet in geld, doch door inbreng van goederen of rechten plaats gegrepen, dan geldt als gestort kapitaal de verkoopwaarde van het ingebrachte tijdens den inbreng.

Heeft de inbreng reeds meer dan één jaar vóór het in werking treden dezer ordonnantie plaats gegrepen, dan geldt als verkoopwaarde de waarde, waarop de goederen en de rechten bij den inbreng werden geschat.

Bij St. bladen 1909, No. 237 en 1913, No. 182, werd dit artikel gelezen:

Bij de berekening van de in artikel 15 bedoelde stortingen geldt het volgende:

Heeft de storting niet in geld, maar door inbreng van goederen of rechten plaats gegrepen, dan geldt als gestort kapitaal de verkoopwaarde van het ingebrachte tijdens den inbreng.

Heeft de inbreng reeds meer dan één jaar vóór het in werking treden dezer ordonnantie plaats gegrepen, dan geldt als verkoopwaarde de waarde, waarop de goederen en rechten bij den inbreng zijn geschat.

Het recht om aan te toonen, wat het eigenlijke kapitaal is, dat in een naamloze vennootschap is vastgelegd, werd dus den belastingschuldigen ontnomen en feitelijk werd (enkele uitzonderingen daargelaten) het nominaal kapitaal der vennootschap als het werkelijk kapitaal aangemerkt. Hiertegen is heftig geprotesteerd, doch zonder succes. Tot die protesten was aanleiding, want het zoogenaamde maatschappelijk kapitaal geeft zelden of nooit het werkelijk bedrag der stortingen weder. Over het algemeen kunnen de Nederlandsche en Ned.-Indische naamloze vennootschappen, met name de zoogenaamde Cultuurmaatschappijen, bogen op een zeer soliedien grondslag; verwatering van kapitalen had zelden plaats; vele der Indische Naamloze Vennootschappen zijn slechts een formeel omzetting van particulier, of van familiebezit geweest. Het onstabiele van de met Indische Cultuurondernemingen te verkrijgen financiële resultaten heeft een uiterst voorzichtige dividendpolitiek bij de meeste maatschappijen ten gevolge gehad, en de moeilijkheid, die men veelal ondervond om in de open markt voor Indische zaken vergroting van het stamkapitaal te verkrijgen, op het oogenblik wanneer dit bepaald noodig bleek, noopte tot het telkens met eigen

geld uitbreiden der zaken en tot het maken van reserves voor mogelijke slechte tijden. In het oorspronkelijke hiervoren vermelde artikel 17 werd althans zooveel mogelijk met dien feitelijken toestand rekening gehouden en werd inderdaad niet als overwinst beschouwd hetgeen meer dan 5 pCt. over het werkelijk in de zaak gestoken kapitaal in eenig jaar was verdiend. De wijziging in die bepaling werd zonder verder morren aanvaard, omdat het ten slotte ging over een vast recht van oorspronkelijk 6 pCt. over de uitgekeerde winst, sedert verhoogd tot 8 pCt., zoodat men het toch in de hand had om door lagere uitkeeringen de noodige gelden aan te houden voor het maken der noodig geoordeelde reserves. Bij den nieuwen grondslag echter gaat men de „extrawinsten“ belasten op basis van de gemaakte winst, onafhankelijk van de vraag, welk bedrag bestuur en aandeelhouders als werkelijk voor uitkeering vatbare winst bij een voorzichtige beheer in aanmerking meenen te kunnen brengen en deze belasting wordt dan progressief geheven. Een voorbeeld uit vele moge aantoonen tot welke door niets gemotiveerde verschillen dit aanleiding moet geven. Ik kies hiertoe twee maatschappijen, die ongeveer een gelijk aantal bouws beplanten en een vrij wel gelijke maalcapaciteit bezitten en derhalve als gelijkwaardige bedrijven kunnen worden beschouwd. De Mij. suikeronderneming Poerworedjo heeft een gestort kapitaal van f 4.500.000, de Mij. Suikerfabrieken Tjeweng-Lestari van f 1.200.000. De eerste heeft betrekkelijk kort geleden een geheel nieuwe fabriek opgericht en in exploitatie gebracht; de tweede heeft eerst de fabriek Tjeweng geëxploiteerd en daarna uit de gereserveerde winsten een tweede fabriek, Lestari kunnen bouwen zonder haar aandelenkapitaal, eerst groot f 600.000 hooger op te voeren dan tot genoemd bedrag van 12 ton. Stel dat elk dezer maatschappijen in eenig jaar een winst hebben gemaakt van f 600.000, volgens welke dan de „extra-winstbelasting“ zal worden berekend, geheel afgescheiden van de vraag, wat voor uitkeering in aanmerking komt, dan heeft Tjeweng-Lestari te betalen:

10 pCt. v. f 600.000	—	f 120.000	=	f 480.000	dus	f 48.000
3 pCt. v. f 600.000	—	f 240.000	=	f 360.000	„	„ 10.800
5 pCt. v. f 600.000	—	f 480.000	=	f 120.000	„	„ 6.000
						f 64.800.

en Poerworedjo:

10 pCt. v. f 600.000	—	f 450.000	=	f 150.000	dus	f 15.000

terwijl de verdere percentages voor haar niet in aanmerking komen. Alleen dus, omdat de nominale kapitalen verschillend zijn, zal de eene maatschappij van haar winst voor deze belasting 10,8 pCt. moeten afstaan en de andere 2½ pCt.

De hier genoemde voorbeelden kunnen met talrijke andere worden uitgebreid; als regel kan men aannemen, dat de nominale kapitalen der in Indië werkende Cultuurmaatschappijen in geen de minste verhouding staan tot de werkelijk in het bedrijf vastgelegde kapitalen. Tot welke enorme verschillen en dientengevolge onrechtvaardigheden die nieuwe grondslag leiden moet, toont voornoemd voorbeeld intusschen voldoende aan.

Hierin zal men dienen te voorzien en het ware het beste terug te keeren tot het systeem, in 1908 in artikel 17 der Ordonnantie aanvaard, maar later losgelaten. Wanneer tegen het doen herleven van het bedoelde artikel 17 overwegende bezwaren mochten rijzen, hetzij wegens den administratieven omslag, die er het gevolg van zou zijn, hetzij omdat men vreest, dat alsdan van „extra-winst“ slechts zelden sprake zal blijken, kan men een eenvoudiger weg volgen. Men zou de waarde van de in Indische cultuurondernemingen gestoken kapitalen op een vast cijfer per bouw aanplant kunnen stellen; voor suiker b.v. op f 1500 per bouw aanplant, voor koffie op f 1000 enz. Ook dit zou niet alle ongelijkheid wegnemen, maar men zou toch meer de werkelijke waarde der ondernemingen, die men extra belasten wil, benaderen, dan wanneer de stamkapitalen als vaste grondslag werden aangewezen.

Nu kunnen de maatschappijen, die in de ongunstige positie verkeeren van Tjewing-Lestari hierin wel voorzien door hun kapitalen in overeenstemming te brengen met de werkelijke waarde harer bezittingen, maar dit is een dure methode, men zal dan 8 pCt. over die kapitaalsvermeerdering in eens moeten betalen, en, indien in Nederland gevestigd, ook nog dividendbelasting enz.

Mij dunkt, dat men de maatschappijen tot zulke maatregelen niet behoort te dwingen en dient te zoeken naar een weg, die den fiscus bevredigt zonder tot zulke ongelijkheid in belasting aanleiding te geven.

Mocht dan blijken, wanneer een der beide hiervoren genoemde methodes wordt gevolgd, dat slechts zeer zelden van Indische Cultuurondernemingen meer dan 10 pCt. over de werkelijk daarin vastgelegde kapitalen wordt verdiend, zou men, om uit de belasting op de extrawinst een behoorlijk provénu te kunnen verzekeren het percentage van de winst, waarboven de fiscus een zeker deel extra eischt, lager dan 10 pCt. kunnen stellen. Of men zou ook dien ingewikkelden derden grondslag geheel kunnen laten varen en de gewone inkomstenbelasting ook voor naamloze vennootschappen aanmerkelijk kunnen verhoogen. Zooals men het thans wil regelen druischt het tegen elk begrip van billijkheid in.

Is dus op de wijze, waarop men getracht heeft in Indië een nieuwen grondslag te vinden voor verhooging van de Inkomstenbelasting, gegronde aanmerking te maken, toegejuicht dient te worden, dat de Indische Regeering getracht heeft tegemoet te komen aan het bezwaar in mijn vorige verhandeling over dit onderwerp vermeld, dat men slechts enkele belastingschuldigen trachtte te treffen, eigenlijk alleen, omdat men ze zoo gemakkelijk treffen kan. Volgens dien derden grondslag toch zal nu ieder, die in Indië wat extra verdient, ook extra worden belast. Ditzelfde zou men echter ook kunnen bereiken door de bestaande inkomstenbelasting eenvoudig te verhoogen.

De Memorieposten. Het zijn, zooals we zagen: No. 20A suiker-, No. 20B koffie-, No. 20C tabaks- en No. 20D thee-belasting.

Dit zijn wel zeer merkwaardige begrotingsposten! Die nieuwe belastingen op de winsten; met enkele cultuurproducten behaald, zullen voor de eerste maal eerst in 1921 kunnen worden geheven, omdat ze op de oogsten van 1920 der te belasten producten zullen drukken en deze voor een deel zelfs later dan in 1921 zullen zijn afgerekend. Nu vraagt men zich af, wat die posten dan doen op de begroting voor 1920? De Ind. Comptabiliteitswet zegt in art 9:

Het dienstjaar voor het beheer der geldmiddelen van Ned. Indië is het burgerlijke jaar,

en in artikel 10:

Tot den dienst van een jaar behooren:

voor de ontvangsten:

1°. enz.;

2°. de belastingen en andere middelen van inkomst, gedurende het jaar ontvangen;

3°. enz.

Men kan dus nimmer op een begroting der ontvangsten posten brengen, waarvan men vooraf verklaart, dat men ze in het dienstjaar waarover de begroting loopt, niet zal en ook niet kan ontvangen. Mocht hierop worden geantwoord, dat de posten ook slechts pro memorie zijn opgenomen, dan dient te worden opgemerkt, dat door het laten voteeren van zulke memorieposten de begrotingswetgever voor 1920 dien voor 1921 feitelijk bindt, hetgeen niet de bedoeling kan zijn. Het is toch mogelijk, dat, wanneer de begroting voor 1921 in den Volksraad wordt behandeld, de samenstelling van dat college anders is dan bij de behandeling van de begroting voor 1920 en dat de omstandigheden zich in dien zin gewijzigd hebben, dat men geheel kan afzien van de belastingen op speciale producten. Wij hebben hiervan in Nederland reeds een voorbeeld gezien; de Minister van

Financiën heeft immers verschillende belastingplannen laten varen, omdat de opbrengst der belastingen in 1919 zoo enorm is medegevallen. Ik heb hiervoren reeds aangetoond, dat dit in Indië in niet mindere mate het geval zal zijn. Hoe dit zij, in elk geval is het in strijd met de Indische comptabiliteitswet om deze posten op te nemen in de begroting voor 1920.

Zijn dit formeele bezwaren tegen het opbrengen dezer memorieposten, ze hebben op deze begroting geen zin, omdat ze tot dekking der uitgaven ook niet noodig zijn, zooals hier te voren werd aangetoond. Mocht de Ind. Regeering die posten hebben opgenomen om alvast op de opbrengst van hetgeen men in 1921 van die belastingen verwacht, te anticipieeren, dan is dit wel een zeer abnormaal systeem, waardoor men telkens al vooruit beschikt over hetgeen men in een volgend jaar hoopt te verkrijgen.

Het is dan ook te hopen, dat het Opperbestuur, wanneer het straks bij de Kamer met een aanvulling der wet op de Middelen der Indische begroting voor 1920 komt, die memorieposten eenvoudig schrapt.

In de vaste overtuiging, dat dit moeilijk anders kan, behoeft over die voorgenomen belastingen voorshands niet veel te worden gezegd. Dat ze niet onbelangrijk zijn, moge blijken uit het feit, dat de Indische Regeering bij haar toelichting op haar gewijzigde belastingvoorstellen de opbrengst dier belastingen schat op de navolgende bedragen:

A. Suikerbelasting	.....	f	106.750.000
B. Koffiebelasting	.....	„	4.300.000
C. Tabaksbelasting	.....	„	6.000.000
D. Theebelasting	.....	„	1.000.000
			f 118.050.000

Voor dekking der gewone uitgaven is dit bedrag niet, zelfs geen enkel bedrag meer noodig; voor het sluitend maken der begroting in dit opzicht zorgen de O.W.-belasting en de derde grondslag van de Inkomstenbelasting. Deze brengen, zooals we zagen, reeds dadelijk veel meer op dan tot dat doel noodig is. Geen nood, zegt de Ind. Regeering (pag. 4 der Mem. van Antwoord aan den Volksraad, stuk 16):

„De gewone dienst zal aldus tegen te zware schokken worden behoed, terwijl een eventueel surplus zal beschikbaar komen of voor kostbare maatregelen, welke slechts een uitgaaf voor eens vormen of voor bestrijding van buitengewone uitgaven, waardoor de voor een land als Indië noodige kapitaalvorming van Landswege zal worden voortgezet in een tempo, dat rechtstreeks verband houdt met de draagkracht.”

Het is mij niet duidelijk, waarom in „een land als Indië” kapitaalvorming van Landswege meer noodig is dan in eenig ander land. Ook voor Indië geldt hetgeen Prof. Mr. Van Gijn in zijn redevoering in het Ind. Gen. dd. 27 Nov. 1917 heeft gezegd:

„Ik meen dus, dat wij ons ten deze (de lezing betrof de Inrichting der Indische begroting) op geen ander standpunt kunnen stellen, dan dat elk jaar zijn eigen lasten moet dragen. Elk jaar moet de waarde van de diensten, aan het publiek bewezen, uit de belastingen komen. Sommige van die diensten worden door het publiek dadelijk vergoed in den vorm van retributie, andere niet en moeten dus uit de andere belastingen komen.”

en verder:

„Ik stel op den voorgrond, dat het niet op den weg ligt van den Staat om kapitaal te vormen. Kapitaalvorming mag hoogst nuttig zijn, maar de Staat moet dit aan zijn ingezetenen overlaten, die dit doen voor hun eigen nakomelingen. Wanneer de Staat meent, dat kapitaalvorming in de maatschappij noodig is, is het veel beter, dat hij kapitaalvorming door de burgers voor hun eigen nakomelingen bevordert dan dat hij zelf spaart.”

Intusschen heb ik tot nu toe slechts gesproken over de dekking der gewone uitgaven, maar de begroting voor buitengewone uitgaven sluit met een tekort van f 84½ millioen. Is tot dekking daarvan wellicht het heffen van veel meer belastingen dan noodig is voor het sluitend maken der begroting voor gewone uitgaven gerechtvaardigd? Die uitgaven betreffen in hoofdzaak aanleg van spoorwegen en tramlijnen, uit-

breiding van post, telegraaf en telefoon en havenbedrijven. Zeer zeker is het grootste deel van die uitgaven van dien aard, dat er voor geleend kan worden, en er is geen enkele reden denkbaar, waarom het nu levend geslacht de kosten daarvan in één enkel jaar zal moeten betalen.

Het plan om nu in den vorm van Memorieposten, die volgens de eigen verklaring der Indische Regeering *f* 118 miljoen moeten opbrengen, betaling te verkrijgen van uitgaven, die niet uit belastingen, maar uit leening behooren te worden betaald, is de eerste stap op een gevaarlijken weg, en het is te hopen, dat de Minister die posten niet overneemt.

Over het systeem zelf om enkele bedrijven extra te belasten, omdat ze den schijn op zich laden van bijzonder groote winsten te maken in verhouding tot hun kapitaal, werd door mij het een en ander in mijn vorige verhandeling gezegd; een medestander heb ik tot mijn groote vreugde gevonden in Jhr. De Geer, die op 22 December jl. in een uitvoerige rede in de Tweede Kamer tegen het stelsel opkwam. Aan de woorden van dien afgevaardigde heb ik niet veel toe te voegen. Het antwoord van den Minister (Hand. d.d. 22 Dec. 1919, pag. 1161) was alleszins bevredigend. „Mijn voorneemen zou daarom ook geen ander zijn dan om aan de bedoelde heffingen slechts een zóó langen levensduur te schenken als beslist onvermijdelijk is en middelerwijl de noodige voorzieningen voor te bereiden, waardoor zooveel mogelijk alle bronnen van bestaan — en dus niet enkel sommige exportbedrijven naar de mate van haar krachten aan de schatkist zullen bijdragen.”

De Minister voegde er aan toe, dat hij voor het oogenblik geen betere middelen dan de Indische Regeering had aangegeven, kon aanwijzen, die op even effectieve wijze al aanstonds de exorbitante winsten zullen treffen, welke door sommige exportbedrijven thans worden gemaakt. Gelukkig, dat de Indische Regeering den Minister in het vinden van dat middel tijdig is te hulp gekomen, zij het ook op een wijze, die in sommige opzichten verbetering vereischt.

Inderdaad zal de suikerindustrie over 1919 en over 1920 zeer groote winsten maken, doch men dient niet te vergeten, dat die winsten eerst exorbitant worden, wanneer men ze vergelijkt met en in procenten omzet van het nominaal kapitaal der vennootschappen, die van de fabrieken eigenaren zijn. Zet men ze om in procenten van het werkelijk in die zaken vastgelegd kapitaal, dan blijven die winsten zeker aanzienlijk, maar zullen ze zelden 10 pCt. van dat kapitaal overtreffen. Ditzelfde geldt voor koffieondernemingen, die in doorsnee kapitalen hebben, die in geen verhouding staan tot het werkelijk voor de ondernemingen in den loop der jaren aangewende kapitaal; de resultaten van thee-ondernemingen zijn in de laatste jaren bedroevend geweest en men was veelal genoodzaakt de behaalde winst telkens in de zaak te laten, omdat aan de open markt geen kapitaal te verkrijgen was.

In hoever de belastingen hier bedoeld, op juiste wijze werden uitgewerkt, kan hier onbesproken blijven, omdat eerst dient te worden afgewacht, of het Opperbestuur die belastingen voor het dienstjaar 1920 in navolging van de Indische Regeering als memorieposten zal opbrengen, dan wel, zooals verwacht mag worden, die posten zal schrappen. Dan kan bij de behandeling van de Indische begrooting voor 1921 een en ander aan een nader onderzoek worden onderworpen.

De plannen der Indische Regeering, hiervoren uiteengezet, maken geen aangenamen indruk; men mist er in hetgeen toch de bedoeling der Staatsbegrooting is, een poging om na te gaan, wat de Staat noodig heeft ter bestrijding van de Staatsuitgaven in een belastingjaar. Nu moge de begrooting der middelen in zoover geen bindende kracht hebben, dat zij niet mogen worden overschreden, zooals met de begrooting van uitgaven in theorie althans het geval is, er dient toch gestreefd te worden naar een juiste verhouding

tusschen uitgaven en inkomsten. Op dit punt mist men in deze begrooting van de middelen elk systeem. Men voert nieuwe belastingen in, wier opbrengsten men willens en wetens miljoenen en miljoenen te laag begroot. Men staart zich blind op hetgeen enkele industrieën door toevallige omstandigheden voor de exploitanten daarvan meer winst zullen opleveren dan in gewone jaren en de Staat eischt daarvan een grooter deel dan voor de dekking der uitgaven noodig is. Hierin ligt een groot gevaar, want onwillekeurig wordt hierdoor een nuchtere kijk op de Indische financiën gemist. Wanneer men nagaat, dat de gewone staatsuitgaven in 1913 op *f* 219 miljoen geraamd voor 1920 op *f* 532 miljoen gebracht zijn, dan blijkt daaruit, dat elke poging om zuinigheid te betrachten achterwege blijft. De Louter voelde zich (Handboek, 6e uitg., pag. 308) reeds ongerust, omdat de uitgaven van af 1850—1910 van *f* 78.900.000 opgevoerd waren tot 168.900.000, dus ruim verdubbeld waren. Hij wijkt dit aan het feit, dat de Indische begrooting veel te vroeg moet worden opgemaakt, op een tijdstip, dat men zich van de uitgaven in een veel later tijdvak nog geen rekenschap vermag te geven. „Evenmin als de juistheid is de zuinigheid door de wettelijke vaststelling der begrooting bevorderd.” Wat dan te denken van een begrooting van middelen, die volkomen onjuiste cijfers geeft, van welke onjuistheid (om geen erger woord te noemen) men zich volkomen blijkt rekenschap te hebben gegeven. Behalve deze bezwaren tegen het opmaken der begrooting op zulke onjuiste grondslagen, moet nog worden herinnerd, dat, door het Europeesche element in Indië steeds in hoofdzaak in aanmerking te brengen voor verhooging van lasten, de tegenstellingen voortdurend worden vergroot; van de directe belastingen brengt 2 pCt. der bevolking, de Europeanen en Chineezers, veel meer op dan de overige 98 pCt.

Mogen de zware belastingen, die men thans van het in Indië belegde kapitaal vordert, thans wel opgebracht kunnen worden, men ziet met angst den tijd tegemoet (die natuurlijk komen moet) waarin de winsten der Europeesche cultures en andere bedrijven niet meer in een periode van hoogconjunctuur zullen verkeerden. Wil men dan op denzelfden voet voortgaan, dan loopt het vroeger of later spaak. Verhoogingen in dien zin door enkele leden van den Volksraad in het midden gebracht, vinden veelal geen weerklank, allerminst bij de Indische Regeering, die de opdrijving der uitgaven niet vermag te stuiten en met koortsachtige haast tractementen verhoogt, dure maatregelen neemt, waarvan het nut voor het tegenwoordige geslacht nog twijfelachtig is, alles onder het motto: de cultures kunnen het wel betalen!

Een waarschuwend woord tegen dit systeem mag hier niet achterwege blijven.

J. W. RAMAER.

Den Haag, Januari 1920.

DE ECONOMISCHE GEVOLGEN VAN DEN VREDE. IV.

Op de uitvoerige critiek die Keynes in de voorafgaande hoofdstukken aan de economische bepalingen van het vredesverdrag en in het bijzonder aan de regeling der schadevergoeding wijdt, volgen thans in de laatste veertig bladzijden van het boek de middelen tot herstel, die door hem noodzakelijk worden geacht.

Hij brengt deze middelen samen onder vier hoofden:

I. Herziening van het verdrag. Zich tot het zuiver economisch gedeelte beperkend, stelt Keynes voor:

a. De schadevergoeding te beperken tot £ 2 milliard, waarvan in mindering te brengen de afgegeven schepen, onderzoekabels, staatsbezit in afgestaan gebied, etc., in totaal op £ 500 miljoen te schatten. Het resterend £ 1,5 milliard te betalen zonder bijrekening van rente in 30 jaartermijnen van £ 50 miljoen. De

Commission des Réparations te vervangen door een commissie van den Volkenbond. Geen verdere ont-eigening van Duitsch bezit en in het bijzonder in-trekking van art. 260.

b. Steenkool en ijzererts. De netto productievermin-dering der Noord-Fransche mijnen te vergoeden. De opbrengst van het Saarbekken voor 10 jaar aan Frankrijk, dat omgekeerd 50 pCt. van het Lotharing-sche erts naar Duitschland zal laten gaan. De regeling nopens eene volksstemming in Opper-Silezië blijve ongewijzigd. Alleen kome de koolopbrengst bij voor-keur aan Duitschland. De steenkool-commissie worde een commissie van den Volkenbond met vertegen-woordigers der neutralen.

c. Tariefpolitiek. Een vrijhandelsbond worde geves-tigd onder de auspiciën van den Volkenbond. De centrale landen zouden er gedwongen lid van zijn vóór 10 jaar, alle andere vrijwillig.

De schadevergoeding zal hiermede, wat een zeer groot voordeel geeft boven den tegenwoordigen toestand, tot een vast bedrag beperkt blijven. Het zal inderdaad een schadevergoeding zijn, geen oorlogs-schatting — zelfs is indien Keynes berekening dien-aangaande juist is, het voorgesteld bedrag de helft van hetgeen van Duitsche zijde bij de onderhandelinge-n is aangeboden. Op de Entente-landen zal in de eerste plaats de volle pensioenlast blijven drukken, terwijl eveneens te hunnen laste blijven de vorderinge-n, die Amerika uit hoofde van de verstrekte credite-ten op hen kan doen gelden, benevens onderlinge schuldvorderingen uit dezen hoofde. Met de regeling van dit punt, waarover straks, hangt dan ook voor Keynes de herziening van de door Duitschland te betalen schadevergoeding ten nauwste samen. Keynes' beginsel en zelfs het door hem genoemde cijfer zijn, zooals men wellicht gezien heeft, dezer dagen door Asquith in een verkiezingsrede te Paisley overge-nomen.

Een kort woord ook nog over het voorstel onder c, den vrijhandelsbond, verplicht op te leggen aan de centrale landen en waarbij de anderen zich zullen kunnen aansluiten. Keynes bespreekt het denkbeeld uitvoerig. Terecht wijst hij op de groote moeilijkhe-den, waarover Midden-Europa, opgelost als het is in een reeks op nationaliteitsbeginsel gebaseerde, doch economisch voor een groot deel zeer eenzijdig ontwik-kelde staten, zal komen te staan, wanneer de vroeger'e protectionistische politiek wordt voorgezet. Econo-mische grenzen waren mogelijk, zoo lang men in Midden-Europa te doen had met enkele groote rijken, thans zouden zij een hernieuwde economische ontwik-keling op het ergst belemmeren.

Dat aldus de totstandkoming van het eertijds zoo gevreesde Midden-Europeesche bloc achterna toch nog in de hand zou worden gewerkt, acht Keynes van geringe beteekenis, vooral, wanneer de bond niet zou worden beperkt tot centraal, Oost- en Zuid-Oost Europa, maar ook Siberië en Turkije er in zouden komen en tevens Engeland, met Egypte en Indië, en de kleine neutrale landen van Europa van het begin af uit vrije wil zouden toetreden. Ook Frankrijk en Italië zouden wellicht, naar Keynes hoopt, aanleiding kunnen vinden zich bij den bond te voegen.

Is het denkbeeld, hoe aantrekkelijk in theorie, in de practijk uitvoerbaar? Wie de ontwikkeling van de handelspolitiek der groote Europeesche landen in de laatste halve eeuw nader onderzoekt, zal vermoedelijk tot de conclusie komen, dat het vraagstuk helaas min-der eenvoudig is, dan het wellicht schijnt. De redenen, die omstreeks de 80er jaren een nieuw protectionisme op het vasteland van Europa hebben doen geboren worden, zijn wezenlijker dan dikwijls gemeend wordt, terwijl aan den anderen kant de ontwikkeling van verschillende centra hierdoor in een richting is ge-stuwd, die slechts voorzichtige en geleidelijke wijzi-gingen in de handelspolitieke lijn mogelijk laat. Men kan zich hiervan misschien geen beter denkbeeld

vormen, dan door kennis te nemen van de stemmen uit 1915 en 1916 over mogelijke handelspolitieke toe-nadering tusschen Duitschland en Oostenrijk-Hon-garije. Is dit alles zoo, dan gaat wellicht het denk-beeld van een volstrekten Vrijhandelsbond te ver. Veel zou echter reeds gewonnen zijn, wanneer, gelijk in art. 11 van het Frankforter Vredesverdrag van beide zijden, door de centralen, doch ook door de oude Entente-landen, het meest begunstigingsbeginsel ten volle werd aanvaard.

II. Regeling der schuldvorderingen onder de geallieerden. De onderlinge schuld-verhouding tusschen de geallieerden uit hoofde van door de Regeeringen aan elkander verleende oorlogs-credieten — particuliere leeningen, naar Amerika verkochte effecten, goudzendingen etc. vallen hier-buiten — blijken, uitgedrukt in ponden sterling, uit het volgende staatje:

Leeningen aan	Van de Vereen. Stat.	Van Engeland	Van Frankrijk	Totaal
Engeland	842.000.000	—	—	842.000.000
Frankrijk	550.000.000	508.000.000	—	1.058.000.000
Italië	325.000.000	467.000.000	35.000.000	827.000.000
Rusland	38.000.000	568.000.000	160.000.000	766.000.000
B. Igië.	80.000.000	98.000.000	90.000.000	268.000.000
Groot Servië	20.000.000	20.000.000	20.000.000	60.000.000
Anderen	35.000.000	79.000.000	50.000.000	164.000.000
Totaal	1.900.000.000	1.740.000.000	355.000.000	3.995.000.000

Keynes meent, dat de eenige juiste weg is, door al deze schulden een streep te halen. Men heeft tezamen gestreden, de een met alle mannen aan het front, de ander door materiaal te leveren. Schulden uit dien hoofde zijn ten slotte niet juist. Een opoffering is het in de eerste plaats voor de Vereenigde Staten, die crediteur zijn voor bijna £ 2 milliard. Engeland heeft aan den eenen kant van Amerika een zeer belangrijk bedrag geleend, doch alles tesamen genomen nog een surplus aan vorderingen van bijna £ 900 millioen, echter op zeer zwakke debiteuren. Voor alle anderen, Frankrijk in de eerste plaats, zou de regeling slechts voordeel geven. In ernstige woorden wijst Keynes op de wenschelijkheid van zoodanige oplossing. Niet alleen uit algemeen gezichtspunt, maar ook in het belang van Europa's toekomst. Wat steeds als financieele steun heeft gegolden, moet niet worden omge-zet in een belegging. De verhouding tusschen de ver-schillende volksgemeenschappen moet met ander oog worden bezien dan waarmede de financieele wereld de verhouding ziet van kapitalist en schuldenaar. Voor de goederen, die de Oude Wereld in de laatste twee geslachten aan de Nieuwe Wereld voor haar econo-mische ontwikkeling op crediet leverde, was het iets anders. Niet aannemelijk is echter, dat niet over een aantal jaren de Europeesche volkeren de ontzaglijke internationale rente- en hoofdsomverplichtingen uit dezen oorlog zullen gaan voelen als iets, waarvan de nakoming redelijkerwijs niet kan worden gevorderd.

In het betoog van Keynes is veel, dat ernstige over-weging verdient, ook en in de eerste plaats in Ame-rika. Zal dit geneigd zijn hiertoe mede te werken? Zooals men weet, bevatte ook het memorandum enkele zeer voorzichtige zinsneden op dit punt, zinsneden, die intusschen uit het in Amerika aangeboden exemplaar zijn weggelaten. Sedert dien heeft de Amerikaansche schatkistkanselier, Carter Glass, zich positief uitge-laten, dat het in overweging nemen eener zoodanige kwijtschelding van Amerika niet verwacht kon wor-den. Is dit het laatste woord? Van Engelsche zijde is reeds het juiste antwoord gegeven, dat men voor verde-ren aandrang van Europeesche zijde in Amerika niet bangst zal behoeven te zijn en dat de debiteurlanden pogen zullen gezamenlijk aan hunne verplichtingen te voldoen. Weliswaar zal dit voor velen niet gemakke-lijk zijn. Zelfs Frankrijk zal, om van de zwakkeren niet te spreken, moeite hebben aan zijn verplichtingen te voldoen. Legt niet, wanneer men de vorderingen van Frankrijk op deszelfs debiteuren naar behooren disconteert, Frankrijk's schuldsaldo op dit land een even zwaren last van rente en aflossing als Keynes

voor de geheele schadevergoeding aan Duitsland opgelegd wil zien? Dergelijke consequenties toonen wel duidelijk aan, voor hoe ontzaglijk moeilijke vragen de wereld staat.

III. Eene internationale leening. Ook dit vraagstuk is sedert Keynes schreef in een nieuwe phase. Het memorandum is verschenen en heeft de vraag aan de wereld voorgelegd. Het zoeven weergegeven antwoord van Engelsche zijde betreft ook de afwijzende houding van Amerika op dit punt. Hoe Keynes zelf over dit vraagstuk denkt is den lezer — 14 Januari jl., blz. 32 — bekend.

IV. De verhouding van Centraal Europa tegenover Rusland. De Parijische politiek tegenover Rusland is minstens evenzeer beheerscht geworden door pogingen het Bolsjewisme te vernietigen, als door pogingen Deutsche economische penetratie te verhinderen. Met het laatste beginsel zal geheel moeten worden gebroken. Door ligging en vroegere banden is Duitsland, in de eerste plaats in staat mede te werken tot den economischen herbouw van Rusland, de eenige weg om aldaar geleidelijk den toestand te herstellen.

Keynes ontveinst zich niet, dat ook dit voorstel in sommige kringen tegenkanting zal vinden. Ook hier echter zal ten slotte het wezenlijk belang van den herbouw van Europa den doorslag moeten geven.

Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van onze beschouwingen naar aanleiding van Keynes' boek; buiten kijf het belangrijkste geschrift dat tot dusver van economische zijde over het vredesverdrag is verschenen. Als in een spiegel ziet Europa zich zelf. Over de vraag of de gelaatstrekken in alle opzichten juist zijn, valt misschien te twisten. Hoe snel leven wij bovendien thans niet! Hoofdzaak is evenwel, dat met dit boek de eerste maal en op een wijze, die volle bewondering wekken moet, de ontzaglijke economische problemen, die Europa voor zich ziet liggen, zijn gesteld en uiteengezet. Tweeledig is zijn doel: de draagwijdte dier problemen te doen beseffen en daarmede tevens de noodzakelijkheid van een geestelijke atmosfeer, waarin herziening van het verdrag en samenwerking van alle groepen mogelijk zal zijn. Ook dan blijft voor Europa de toekomst een moeilijke. Hoe lang zal het nog duren eer, op de basis van een hersteld evenwicht in de ontvangsten en uitgaven van den staat, ook in het maatschappelijk leven, een nieuw evenwicht tot stand zal komen en de valsche schijn van het heden gebroken zal zijn? Europa's ruilvoet een ongunstige. Op Europa's arbeidskracht de looden last van ontzaglijke oorlogsvorderingen. Slechts ongelijk grooter inspanning dan voorheen zal aan de bewoners van dit geteisterde werelddeel een gelijk quantum van 's werelds producten kunnen toevoeren. Reeds spreken de van hun kunstmatigen steun beroofde wisselkoersen een duidelijke taal. Van hoeveel verblinden echter zal de harde noodzakelijkheid de oogen nog moeten openen!

Vernieuwing van den geest — slechts langs dezen weg is voor het oude Europa een nieuwe toekomst mogelijk. Geen beter wegbereider echter voor deze vernieuwing dan een geschrift als dat van Keynes, dat, terwijl het op meesterlijke wijze het economisch gebeuren in zijn jammerlijke consequenties blootlegt, tegelijk op den ontworpen geestelijken achtergrond voortdurend het volle licht laat vallen en aantoon, hoe volstrekt beiden aan elkander gebonden zijn.

B.

DE SUIKERHANDEL IN 1919. I.

Het afgelopen jaar heeft zonder eenige afwisseling voortdurend rijzende suikermarkten gebracht. Het jaar begon reeds met hooge en voor alle producenten zeer winstgevende prijzen, de zichtbare voorraden waren klein, alhoewel niet kleiner dan in de voorafgaande oorlogsjaren, doch onzichtbare voorraden waren zeer gering en bestonden bijna niet meer. In

de voorafgaande jaren werd het aanvullen dezer voorraden tegengehouden door het gebrek aan scheepsruimte en de door de oorlogvoerende mogendheden — in de eerste plaats Engeland — op de scheepsruimte uitgeoefende controle. Nauwelijks kwamen echter meer schepen voor den algemeenen handel disponibel, of de Europeesche consumenten trachtten in de eerste plaats hun uitgeputte suikervoorraden aan te vullen door aankopen in de meestal ver afgelegen productielanden. De hierdoor ontstane groote vraag en concurrentie dreef de prijzen in alle vrije productielanden gestadig omhoog en alhoewel schoorvoetend, moesten de consumenten de telkens verhoogde vraagprijzen inwilligen.

Voor al in Engeland, waar de Royal Commission aankoop en distributie van suiker regelde, heeft het lang geduurd, alvorens men zich bij de rijzende wereldmarkt aansloot. Door het, in combinatie met de Amerikaanse Regeeringscommissie gesloten contract met de planters op Cuba, had Engeland de beschikking over ongeveer $\frac{1}{3}$ van den Cuba-oogst verkregen tot den weliswaar hoogen, maar toch niet buitensporigen prijs van ongeveer $5\frac{1}{2}$ cent f.o.b. De Royal Commission rekende er blijkbaar op, dat grootere rietsuikeroogsten en eene uitbreiding der Europeesche bietcultuur na den vrede een verder opdrijven der prijzen zoude verhinderen; zij stelde tenminste herhaaldelijk eene geleidelijke verlaging van den binnenlandschen prijs in uitzicht en beloofde voor het einde van het jaar opheffing der Regeeringscontrole, dus een vrijen handel. Reeds in Februari werd de import van de mindere kwaliteiten suiker voor industriele doeleinden veroorloofd, mits de prijs niet hooger was dan sh. 50/- per c.w.t. inclusief inkomende rechten. Eene maand later werd ook de invoer van andere suiker in Engeland toegestaan, doch onder de conditie, dat verkoopers zich aan de officieele maximumprijzen zouden houden; daar deze maximumprijzen echter lager waren dan de marktwaarde in de productielanden, had deze vergunning zoo goed als geen import door particuliere firmas tengevolge. Eerst toen in het begin van de maand April de verkoop voor industriele doeleinden niet meer aan de maximumprijzen gebonden was, konden grootere aanvoeren door particuliere firmas plaats hebben. Intusschen ging de Royal Commission nog geruimen tijd voort, belangrijk beneden den wereldprijs in het binnenland te verkoopen; gedeeltelijk werd zij daartoe in staat gesteld door vroegere goedkoopere inkoop, terwijl tegenover verliczen uit nieuwe, duurdere aankopen vroegere winsten gesteld konden worden; op 1 November echter noodzaakte de aanhoudende rijzing op de wereldmarkt haar tot eene prijsverhoging van sh. $7\frac{1}{3}$ per c.w.t. voor de fijnste geraffineerde, $8\frac{1}{3}$ voor granulated en $8/-$ voor Muscovados, waardoor deze prijzen gebracht werden op resp. sh. 72/-, 66/ en 63/6. Tegelijkertijd bepaalde de Commissie, dat het in 1920 in te voeren quantum minstens 500.000 ton kleiner moest zijn dan de aanvoeren in 1919, waarmee gepaard ging intrekking van de vergunning tot vrijen verkoop aan de industrie na 27 December. Het rantsoen werd van 12 ons tot 6 ons per persoon per week verlaagd, terwijl de industrie slechts 50—75 pCt. toebedeeld zou krijgen van hetgeen zij in 1919 genoten heeft. In plaats van den in het begin van dit jaar verwachten vrijen handel, zien wij dus aan het einde van het jaar 1919 eene zeer verscherpte rantsoeneering ingesteld.

Een zeer belangrijk besluit voor den wereldsuikerhandel werd door de Engelsche Regeering op 1 Mei genomen. Toen werd bij het indienen der begroting het principe van „Imperial Preference” aangekondigd, in den vorm eener verlaging van invoerrechten voor producten der eigen koloniën, welke verlaging voor suiker vijf zesde bedroeg en neerkwam op sh. 4/- per c.w.t. Deze verlaging werd van kracht verklaard voor alle importen van einde September af. Bij de tegenwoordige hooge prijzen is eene dergelijke reductie

van betrekkelijk weinig beteekenis voor andere productielanden, doch wanneer prijzen weder normaler worden, kan deze maatregel van nadeeligen invloed zijn op den import van Javasuiker in Engeland.

De Engelsche Board of Trade statistiek over het afgelopen jaar luidt als volgt:

	Jan./Dec. 1919	Jan./Dec. 1918
Import Rietsuiker	1.129.708	1.284.099 ton.
Import Bietsuiker	1.166	7.692 „
Import Geraffineerd	467.759	21.551 „
Totaal import	1.598.633	1.313.342 ton.
Voorraad in entrepot (ult. Dec.)	272.850	354.800 „
Voorraad in raffinader. „	25.300	27.950 „
Productie raffinader. „	835.756	739.083 „
Totaal binnenl. verbruik	1.532.938	941.210 „
Totaal Export	37.886	1.201 „

Het verbruik in Engeland toont dus voor 1919 eene krachtige uitbreiding aan en was goed op weg weder normaal te worden, doch onder de gegeven omstandigheden zal de Engelsche statistiek voor 1920 een heel ander beeld te zien geven.

In hoofdzaak importeerde Engeland verleden jaar Cuba- en eigen koloniale suiker; ook Java had daarbij een grooter aandeel dan in de beide voorafgaande jaren, toen het gebrek aan scheepsruimte den aankoop door Engeland van speciaal Javasuiker tegenhield. Een gedeelte van de geïmporteerde Javasuiker kwam uit Calcutta en andere Britsch-Indische havens en was oorspronkelijk voor de consumptie in Britsch-Indië bestemd geweest.

In Nederland had de oogst van 1918/19 172.500 tons ruwsuiker opgeleverd tegen resp. 200.000 en 264.000 ton in de beide voorafgaande jaren. In den loop van het jaar werden verschillende, door de Nederlandsche Regeering gekochte ladingen Javasuiker aangevoerd; een gedeelte daarvan werd weder voor export vrijgegeven, toen bleek, dat de binnenlandsche consumptie voldoende verzorgd was. De consumptie bedroeg in 1919, in geraffineerd uitgedrukt, bijna 180.000 tons.

Tot einde September bleef de algemeene Regeeringscontrole gehandhaafd. Na dien datum trof de Regeering nieuwe maatregelen, waardoor zij de bevolking in staat stelde een wekelijksch rantsoen, waaraan de normale consumptie van vóór den oorlog ten grondslag ligt, tegen den vastgestelden, betrekkelijk lagen prijs te koopen, terwijl het aan iedereen vrijstaat, hetgeen hij boven dit rantsoen verbruiken wil, tot den wereldmarktprijs in den vrijen handel te koopen. De nieuwe oogst wordt op 195.000 ton ruwsuiker, gelijkstaande met ongeveer 175.000 geraffineerd, getaxeerd. Aangezien dit voor het binnenlandsch verbruik nauwelijks voldoende is, zal er voor den exporthandel niet veel te doen zijn.

In den loop van het jaar werd door de meerderheid der ruwsuikerfabrieken en raffinaderijen in Nederland de Centrale Suiker Mij, opgericht, met het doel de belangen van beide industrieën te vereenigen.

In Duitschland, eenmaal het grootste suiker-exporteerende land van Europa, is het met de suikervoorziening zeer slecht gesteld. Tengevolge van de voortzetting der Regeeringspolitiek, waarbij de prijzen voor beetwortels en suiker in vergelijking met andere landbouwproducten zeer laag gehouden werden, werd de uitzaai in het voorjaar met 17 pCt. ingekrompen. De groei der bieten was niet slecht, doch belemmeringen bij de verwerking door moeilijkheden met het werkvolk, het transport en de kolenvoorziening deden het rendement dalen, zoodat de laatste taxatie van den oogst slechts 740.000 ton ruwsuiker bedraagt tegen 1.341.574 in 1918/19, 1.541.061 in 1917/18, 1.603.920 in 1916/17, 1.732.200 in 1915/16 en 2.639.330 in 1914/15.

Het suikerverbruik in Duitschland bedroeg in het afgelopen jaar ongeveer 1.300.000 ton tegen 1.580.000 ton in het jaar 1918. Was reeds de laatste oogst onvoldoende voor eene normale binnenlandsche consumptie,

zoo zal deze in het nieuwe jaar nog verder ingekrompen moeten worden, aangezien import uit het buitenland bij den tegenwoordigen stand der valuta en de hooge prijzen in alle productielanden slechts in zeer beperkte mate te verwachten is. Intusschen zijn er nu aanwijzingen, dat de Regeering de ten opzichte van de suikerindustrie gevolgde stiefmoederlijke politiek zal veranderen, hetgeen, wanneer dit spoedig gebeurt, nog tot eene flinke uitbreiding van den dit-jarigen suikeraanplant kan leiden. Vermeld dient nog te worden, dat Duitschland door het van kracht worden van het vredesverdrag ongeveer 10 pCt. van het voor de suikerbietcultuur gebruikte areaal aan Polen verliest.

Tsjecho-Slowakije leverde in 1918/19 590.000 ton suiker en hield daarvan een flink gedeelte voor export over, terwijl de laatste oogst op 650.000 ton geraamd wordt, nadat veel meer daarvan verwacht was. In elk geval zal weer een groot gedeelte voor export disponibel komen, en kocht b.v. Frankrijk reeds 100.000 ton, terwijl ook het een en ander voor de omliggende landen bestemd is.

De suikeroogst van Duitsch-Oostenrijk is van geen beteekenis meer en is dit land thans aangewezen op invoer uit Tsjecho-Slowakije.

Hongarije heeft tengevolge van de voortdurende onlusten weinig opgebracht, terwijl het resultaat van den nieuwen oogst ook zeer teleurstellend zal zijn.

Frankrijk produceerde in 1918/19 slechts ongeveer 108.000 ton tegen 200.000 en 250.000 ton in de beide voorafgaande jaren en 740.000 ton in 1913/14. Het land was dus aangewezen op grooten aanvoer, die behalve uit de eigen koloniën hoofdzakelijk uit Cuba en Java plaats had. De ditjarige oogst wordt op ca. 150.000 ton getaxeerd en blijft de rantsoeneering gehandhaafd. De consumptie, gerekend van September tot Augustus bedroeg in 1918/19 ruim 400.000 ton tegen 300.000 ton in 1917/18. Er wordt krachtig gewerkt aan eene herleving der eigen industrie, waarbij de Regeering steun verleent.

In België bedroeg de consumptie in de campagne 1918/19 115.000 ton tegen 109.000 en 77.000 ton in de beide voorafgaande jaren. De nieuwe oogst wordt getaxeerd op 120.000 ton ruwsuiker, waarmede het verbruik dus bijna gedekt wordt.

De overige Europeesche landen hebben voor zoover noodig en mogelijk Cuba- en Javasuiker ingevoerd. Vooral Noorwegen heeft tijdig voor de noodige aankopen gezorgd en kon daar de consumptie ruim voorzien worden. Ook Zweden, Finland, Zwitserland en de Zuid-Europeesche Staten traden als koopers op. Over Rusland valt niet veel meer te zeggen, dan dat het daar met de eens zoo bloeiende suikerindustrie treurig gesteld is en dat dit land wegens den binnenlandschen chaos ook geene aanvoeren van buiten kon krijgen.

In de Vereenigde Staten behield de Sugar Equalization Board de controle over de markt, totdat de nieuwe Cuba-oogst binnenkwam, zoodat gedurende het geheele jaar de prijs van 7,28 cent voor spot centrifugals te New York gehandhaafd kon worden. In Juli, toen de vraag uit Europa zoo toegenomen was, dat door de groote exporten een tekort aan suiker in Amerika dreigde te ontstaan, werd de uitvoer gedurende eenige maanden verboden.

Het verbruik in Amerika was in het afgelopen jaar niet meer aan banden gelegd en nam dan ook sterk toe, gedeeltelijk tengevolge van de „drooglegging”, waardoor de consumptie van suikerhoudende dranken zich zeer uitbreidde. Het verbruik bedroeg 4.068.000 ton tegen 3.500.000 ton in 1918. De voorraden bleven dan ook gedurende het geheele jaar zeer klein. Sedert het nieuwe jaar heeft nu ook de controle der aankopen door de Equalization Board en de daarmee verband houdende vaststelling der binnenlandsche prijzen opgehouden en is de suikerhandel dus aan geene regeling meer onderworpen. Herhaaldelijk werden

voorstellen gedaan om, met het oog op de toenemende vraag, de werkzaamheden van genoemde Regeeringsinstelling nog eenigen tijd voort te zetten en werd in dien geest ook aan het einde van het jaar eene wet door Senaat en Congres aangenomen, doch de President heeft die tot dusver nog niet willen bekrachtigen. Sedert de nieuwe Cuba-oogst, waarvan de aankopen vrij waren, aan de markt kwam, zijn de prijzen gestadig opgelopen en is nu reeds een groot gedeelte van den thans binnenkomenden grooten Cuba-oogst verkocht tot prijzen, die in October met pl.m. 6 cent begonnen en gestadig opliepen tot ruim 12 cent, f.o.b., basis 96°, waartoe bij eene zeer opgewonden stemming tegenwoordig afdoeningen plaats hebben. In de najaarsmaanden zouden de Cuba-planters waarschijnlijk bereid geweest zijn, den geheelen oogst weder aan eene combinatie van Regeeringscommissies te verkoopen evenals het jaar van te voren, doch werd daarvan geen gebruik gemaakt, daar Amerika evenals Engeland gehoopt had de markt zonder nadeel voor de consumenten weder vrij te kunnen laten, hetgeen thans blijkt verkeerd te zijn geweest.

De nieuwe Cuba-oogst wordt op ongeveer 4.400.000 ton geraamd tegen eene opbrengst van 4 miljoen verleden jaar.

A. V.

HET GOUD.

In de jongste aflevering van de „Economist” is van de hand van Mej. Mr. E. C. van Dorp, een artikel: „De Duurte en de Geldpolitiek”.

Dit artikel brengt me in herinnering de in het begin van den oorlog verschenen theoretische beschouwingen omtrent het goud als medium van internationale verrekningen. Toen was gewag te maken, zij in herinnering gebracht, van een strooming enerzijds, in Duitschland onder den indruk van de bezorgdheid voor het verder afnemen van den goudschat des lands naar voren gekomen, anderzijds in andere landen integendeel door de groote vermeerdering van dien schat opgewekt, om het goud, het medium, waarin vóór den oorlog eventueele saldi tusschen verschillende landen werden betaald, als zoodanig af te schaffen, het goud z.g. te „onttroonen”. (Zie de „Economist” van 15 October 1917).

Ook in ons land heeft toen de sterke stijging van den goudvoorraad bij onze circulatiebank, welke sedert het uitbreken van den oorlog tot een ongekende hoogte was gestegen, bezorgdheid gewekt, tot critiek op het beleid der Nederlandsche Bank en raadgevingen aanleiding gevende.

Die stroomingen hebben toen vele artikelen in tijdschriften doen ontstaan, in de practijk werd niet hun theorie in toepassing gebracht; alleen in Zweden, zal men zich herinneren en in navolging van Zweden in de twee andere Scandinavische rijken evenwel is een maatregel in den geest van de door die stroomingen gewenschte richting genomen, is een wet aangenomen, welke een stap in de aangeduide richting was. Die wet toch ontsloeg de Zweedsche Rijksbank van de verplichting goud in baren, afgeleverd aan de Munt aan te koopen tegen zijn waarde in Zweedsche munt d.w.z. tegen 2480 Kronen per K.G. fijn, onder aftrek van $\frac{1}{4}$ pCt. muntloon en kosten van raffineeren en omsmelten.

Aldus vrijgesteld van de verplichting om goud tegen een vasten prijs te koopen, is de Zweedsche Rijksbank toen eerst begonnen met verlaging van den prijs (in Kronen) voor het goud, dat haar werd toegevoerd en heeft vervolgens geweigerd goud als betaalmiddel in het internationale verkeer aan te nemen.

De critiek op die goudpolitiek van de Zweedsche Rijksbank kunnen we hier laten rusten: de Zweedsche Kroon werd daardoor losgemaakt van het goud, evenzoo de waarde van de Kroon ten opzichte van het internationaal verrekenningsmiddel en aldus tegenover de munten, de munteenheden, de betalingsmiddelen van de andere landen.

Utiliteitsgronden waren het, naar de berichten uit Zweden aangaven, welke tot die goudpolitiek hadden doen besluiten: te trachten goud goedkooper d.w.z. tegen minder Kronen per K.G. fijn te verkrijgen en te trachten noodzakelijke waren in Zweden ingevoerd te krijgen.

De bedoelde strooming in Duitschland wilde het goud afschaffen, zoowel in den binnenlandschen geldsomloop, als in het buitenlandsche verrekenningsverkeer, en tevens als grondslag van 's lands muntstelsel. In het binnenlandsch verkeer, zeggen de woordvoerders, kunnen de gouden munten gemist worden; dit is nu gebleken in Duitschland, waar alle gouden munten uit de circulatie zijn verdwenen. Hieruit blijkt, dat in het binnenlandsch verkeer gouden munten onnoodig zijn; het betalingsverkeer wordt voldoende bediend door geldsurrogaten, waaraan door het volk de bepaalde waarde wordt toegekend, welke door de overheid er op staat uitgedrukt; niemand denkt bij het aannemen van bankbiljetten (tenminste in een georganiseerde maatschappij) aan goud.

Hierop doorredeneerende komt men tot de bewering, dat de goudvoorraad bij de circulatiebank onnoodig is, omdat de geldsomloop in het binnenland het zonder gouden munten kan stellen en omdat de bankbiljetten in het verkeer worden aangenomen en wel naar de waarde er op uitgedrukt en niet naar gelang van dekking.

Tot toepassing van de aldus ontwikkelde theorie is het niet gekomen; integendeel in Duitschland, in het land zelf, waar de strooming om het goud te „onttroonen” voornamelijk was ontstaan en bijval onder de theoretici had gevonden, werd die theorie door de mannen van de practijk, door de directie van de Deutsche Rijksbank niet gedeeld doch verworpen: „der Goldbestand, der feste Rückgrat ihres Status” heet 't in het jaarverslag van den president Havenstein.

Aannemende nu, dat het goud in het binnenlandsch verkeer te ontberen is en niet meer noodzakelijk is als dekking voor de inwisselbaarheid der bankbiljetten, niet meer in het buitenlandsch verkeer noodig is, daar dit bediend kan worden met saldi in het buitenland, is de goudvoorraad derhalve te ontberen, is renteloos, is een schat, welke geen rente geeft; die schat kan omgezet worden in nuttiger waarden o.a. in vorderingen op het buitenland.

Doch niet alleen nutteloos en renteloos ligt het goud bij de circulatiebank, gaat men verder, doch levert gevaar op voor verlies; het goud kan in waarde dalen; en dat gevaar, dat risico is zelfs zeer groot, want een depreciatie van het goud is reeds ingetreden, en die depreciatie zal groote, zeer groote afmetingen gaan aannemen, wanneer door enkele landen het goud wordt uitgestooten, wordt „onttroond”.

Ook in ons land werd van theoretische zijde de „onttrooning” van het goud voorgestaan, werd met zooveel klem er op aangedrongen, zoodat in geschriften een zekere heftigheid niet te miskennen is.

Die aandrang van theoretische zijde om het goud te „onttroonen” ging uit van het standpunt, dat het goud in waarde was gedeprimeerd en nog meer depreciëren zoude: de goederenprijzen toch waren al, de een wat meer, de ander wat minder, gestegen, ergo is het goud in waarde gedaald, want de prijzen houden verband met de hoeveelheid goud, welke de munten bevatten; het geld, steunende op de goudwaarde, heeft inflatie gedurende den oorlog ondergaan, zoowel in de oorlogvoerende als in de niet-oorlogvoerende landen.

Die conclusies werden niet algemeen aanvaard, integendeel. Er werd op gewezen, dat de goudproductie der wereld niet sterk was toegenomen; in Duitschland, waar de goudschat zoo sterk was verminderd, waren de goederenprijzen nog sterker gestegen dan hier te lande. De stijging van de goederenprijzen was te wijten aan oorzaken bij de goederen zelf gelegen.

Een theoretische beschouwing ging nog verder. Ondanks de uitvoerverboden van goud wordt het internationaal handelsverkeer onderhouden; verrekningen met goud zijn niet mogelijk gebleven. De onzekerheid omtrent de onderlinge verhouding van de verrekeningseenheden der verschillende landen is 't, welke een grooten belemmerenden factor vormt; die wisselvallige onderlinge waardeverhouding van de betaalmiddelen der landen zoude in het internationaal verkeer ter zijde gesteld kunnen worden, wanneer men zich in dat verkeer bediende van verrekeningseenheden, welke in een vaste verhouding tot elkaar staan, wanneer men zich in het internationaal verkeer bediende b.v. van Duitse eenheden, van Hollandsche eenheden enz., welke in een bepaalde, vaste verhouding; b.v. twee Duitse eenheden, gelijk één Hollandsche eenheid, tot elkaar staan.

Een paar jaren zijn verlopen sedert de bovenbedoelde stroomingen te voorschijn traden, sedert de vermelde theoretische beschouwingen gehouden werden, sedert de aangeduide goudpolitiek voor de circulatiebanken werd aanbevolen en op de goudpolitiek van de Nederlandsche Bank een niet goedkeurende critiek werd geuit. Het standpunt toch der Nederlandsche Bank was gebleven en bleef: goud aan nemen tot vollen prijs, behalve wanneer er twijfel was of het aangeboden goud strekte in het belang van buitenlandsche belangen; zij was er niet toe overgegaan haren goudschat overboord te werpen als een nuttelooze schat, door zekere depreciatie van het goud in waarde verminderende en aan groote verliezen bloot stellende.

Een paar jaren zijn nu verlopen; wat hebben die jaren geleerd? De stroomingen zijn doodgelopen, de ontwikkeling der omstandigheden, der zoo abnormale omstandigheden op economisch en financieel gebied hebben de theoretische beschouwingen geen grond gegeven, integendeel hebben niet aangetoond, dat het gewenscht was den goudvoorraad van de Nederlandsche Bank van de hand te doen (en wat er voor in de plaats?, tegen saldi in het buitenland, in buitenlandsche valuta), integendeel het is nog zoo kwaad niet gebleken, dat de Bank haar bezit aan goud heeft aangehouden: aan goud, dat over de geheele wereld waarde heeft, waaraan men overal ter wereld waarde hecht, wat men overal ter wereld bezitten wil, waarvoor men diensten presteeren wil, goederen wil afstaan.

Zeer zeker is het binnenlandsch verkeer in Duitschland zich blijven bedienen en bedient thans zich nog vrijwel uitsluitend van bankbiljetten, maar hoe? Het kan zich van niets anders bedienen dan van bankbiljetten, wanneer het gemunte geld aan den omloop ontnomen is. Ondanks het stempel van de overheid, dat de waarde, het aantal rijksmarken aangeeft, bekomt men in Duitschland voor vijf gouden 20-markstukken heel wat meer dan voor een bankbiljet van 100 Mark.

Zeer zeker bedient het verkeer zich in Duitschland het meest van bankbiljetten, vooreerst omdat het niet anders kan, en ook omdat men in de bankbiljetten nog belichaamd meent te zien, goederen, diensten, waarde. In die meening wordt men versterkt, omdat voor betalingen aan het Rijk, staten, steden bankbiljetten ten volle voor het daarop vermelde bedrag worden aangenomen, evenals gouden munten. Doch in het verkeer neemt men bankbiljetten aan, voor zooverre men als het ware er in belichaamd ziet goederen, diensten, waarde. Iemand, die iets verkoopt, diensten presteert, wil een tegenprestatie ontvangen, hetzij groot, hetzij klein; die tegenprestatie bestaat in goederen en diensten; in de gouden munten ziet hij een belichaming van goederen, van diensten, want hij weet, dat ze overal als tegenprestatie voor goederen, diensten worden aangenomen, dat voor goud overal iets te verkrijgen is, dat over de geheele wereld goud als waardevol metaal wordt erkend; niet alleen

in het land zelf, doch ook buiten de grenzen heeft het zijn waarde. Bankbiljetten zijn op zichzelf geen waarde, doch vertegenwoordigen een waarde, voor zooverre men een waarde er in belichaamd ziet; verliest men het vertrouwen in die belichaming, dan verliezen de bankbiljetten de waarde, welke zij door het stempel der overheid moeten vertegenwoordigen. Zolang bankbiljetten te verwisselen zijn tegen goud, is er voor verschil in waarde tusschen gouden munten en bankbiljetten geen grond. In gewone tijden realiseert men zich niet de waarde van gouden munten en de waarde van de bankbiljetten, doch telkens zijn er tijden geweest, dat men dit wel deed, daarvan levert de geschiedenis voorbeelden, van een disagio van biljetten, van een agio van het goud, zelfs van een totaal verlies van waarde, van gelding van papieren betaalmiddelen (Fransche assignaten).

Nu spreken we nog slechts van het gebrekkige betalingsverkeer in Duitschland, doch hoe is dat thans in Oostenrijk, in Hongarije, in Rusland.

Zoo geven de tegenwoordige toestanden ook de proef op de som, wat betreft het denkbeeld om internationale verrekningen te doen geschieden in eenheden, welke een onderlinge vaste verhouding hebben. Gesteld eens, dat de verrekningen tusschen Duitschland (laten we Rusland nog maar niet nemen) en ons land geschied waren en geschieden in eenheden, welke een vaste gelding-verhouding tot elkaar hebben, zegge, zooals boven reeds verondersteld, 2 Duitse eenheden gelijk 1 Hollandsche eenheid en omgekeerd, hoe zoude ons land dan niet overstromd zijn geworden met Duitse eenheden en nog overstromd worden. Nu werkte en werkt nog de daling van de gelding van Mark, uitgedrukt in Hollandsche guldens als een krachtige rem tegen het koopen van goederen hier te lande door of voor Duitschland, tegen het moeten betalen van goederen hier te lande, tegen het verkoopen, het omzetten van Marken in Guldens; doch wanneer de Duitschers hier te lande goederen hadden kunnen betalen met Duitse eenheden, welke hier gelijk $\frac{1}{2}$ Hollandsche eenheid gelden, dan was de stroom van Duitse eenheden hierheen niet geremd, we zouden hier volgepropt, meer dan volgepropt zitten met Duitse eenheden.

En wanneer de Nederlandsche Bank haren goudvoorraad niet beschermd had, wanneer zij de Duitse eenheden inwisselbaar tegen goud had laten zijn, dan zoude het goud weggestroomd zijn tegen een vloed van Duitse Mark-eenheden hierheen, zoude de Bank, in plaats van een voorraad van het goud, van de stof, welke overal ter wereld waarde heeft, waarover men over de geheele wereld goederen kan bekomen, diensten kan laten presteeren, in plaats van den goudvoorraad zoude de Bank dan bezitten eenige honderd millioen Duitse eenheden, met welk 'n waarde in het wereldverkeer?

Men kan gerust zeggen, dat we ons verblijden mogen dat de Nederlandsche Bank niet is overgegaan tot de experimenten, welke zoo aangeraden werden, zich ontdoen van den nutteloozen, renteloozen, aan dreigend gevaar voor depreciatie onderhevigen goudschat, dat we niet zijn overgegaan ons te bedienen in het internationaal verkeer van eenheden, welke in een vaste onderlinge verhouding staan.

Verschiedene vroegere theorieën, welke in hun tijd een grooten invloed hebben gehad, zijn later weerlegd: dat hun invloed verderfelijik was, is later aangetoond en erkend.

Wat baat het of b.v. aangetoond wordt dat theoretisch iets mogelijk is in een utopischen staat, in een gedachte samenleving, b.v. in een denkbeeldige samenleving ruilmiddelen overbodig zijn. De maatschappij is er met de toestanden, met de menschen, zooals ze zijn. Bij het zoo sterk ontwikkelde internationale verkeer van onzen tijd, kan een ruilhandel van goederen tegen goederen niet meer dat verkeer bedienen, is gebleken dat er een medium moet zijn om met elkaar

af te rekenen. Het handelsverkeer bevat nu duizenderlei artikelen, van heinde en ver, de ontelbare verscheidenheden van goederen worden niet meer uit een enkel land betrokken, maar worden van verschillende kanten aangevoerd, naar verschillende landen uitgevoerd, bediening van dat verkeer door ruilhandel is uitgesloten.

Overal ter wereld hecht de mensch waarde aan het goud, overal is hij begeerig het te hebben, wil hij diensten daarvoor presteeren, goederen er voor afstaan. Waarom? Dat doet er niet toe, het feit, dat hij het hebben wil, dat hij er waarde aan hecht, is er. Ook aan andere goederen hecht de mensch waarde, b.v. aan edelgesteenten, steenkolen, granen, enz. enz., doch hier behoeven we niet uit te weiden over de eigenschappen van het goud, die het doen zijn het verrekenmedium bij uitnemendheid.

Is het verkeer gebleken, dat onze circulatiebank zich voorzien heeft van en behouden heeft een voorraad goud, van het goed, waarmede zij overal ter wereld terecht kan, waarvan ze weet, dat overal ter wereld de menschen het hebben willen, bereid zijn er tegen diensten te presteeren, goederen af te staan? Is het verkeer gebleken, nu in deze zoo wisselvallige tijden, nu de verhouding van de valuta's der verschillende landen zich ook zoo sterk gewijzigd hebben? (denken we hierbij ook aan de groote wijziging in den stand der Scandinavische valuta).

De ondervinding in Zweden met de goudpolitiek van de Zweedsche Rijksbank — zie hierboven — lokt niet tot navolging uit.

De kracht van den goudschat des lands wordt verhoogd, wanneer die goudschat bijeen is in een reservoir, steeds bij de hand is om er zich, zoo gewenscht, van te bedienen.

Die groote goudvoorraad laat berekenen een groot, een aanzienlijk bedrag aan in omloop te brengen biljetten, dat is zoo. Doch de centrale kredietinstelling heeft het in hare hand het in omloopkomen van hare biljetten te regelen en zal het in omloopkomen van ongedekte biljetten ook wel regelen naar gelang van de omstandigheden.

De functie van het goud als verrekeningmedium in het internationaal verkeer werd bevorderd en gewaarborgd door den vrijen uit- en invoer, door de vrije versmelting en aanmuntning van 't goud. Nu moge de vrije uitvoer niet meer bestaan, daarom heeft het goud zijn waarde nog niet verloren.

In welk 'n positie ons land nog kan komen weten we niet, ook niet welke diensten onze goudschat nog kan bewijzen.

Tot het bovenstaande werd ik gebracht door het lezen van het artikel in de „Economist”, in het begin dezer aangehaald. Wel worden er niet experimenten aanbevolen op zulk een stellige wijze als dat een paar jaren geleden werd gedaan ter andere plaatse. Was het toen een sterk uitgesproken critiek op het beleid der Nederlandsche Bank, wat betreft het aannemen van goud, het niet afstooten, overboord gooien van het goud, nu is dat niet meer het geval: nu is het meer de financiering van regeeringspapier, van de discontopolitiek, welke het onderwerp van bespreking is.

Hierop is van bevoegde zijde reeds in een voorgaand nummer een beschouwing gevolgd.

Een uitlating in het artikel van Mej. Mr. Van Dorp heeft me nog getroffen, en wel die, waarin er aanmerkingen op gemaakt wordt, dat de Nederlandsche Bank niet goud afgegeven heeft, toen de bekende borden verschenen, waarop aangekondigd stond, dat voor een goudertientje *f* 17,50 geboden werd. Dat bod voor een gouden tientje heeft toen ter tijde zeker de aandacht getrokken; naar 't verluide werd zulk 'n bedrag voor 'n gouden tientje geboden, omdat in Slowakije, in Rusland, in Polen zoo sterk vraag naar goud was. Nu bankbiljetten niet meer tegen goud ingewisseld kunnen worden, is goud geworden een

koopwaar, welke men blijkens hetgeen men er voor wil geven, er voor wil afstaan, gaarne wilde hebben. Had de Bank toen om dat hooge bod voor 'n gouden tientje te doen verdwijnen goud afgegeven — en wat voor practisch, niet theoretisch nut zoude dat gegeven hebben — dan was, wanneer geen uitvoerverbod van goud belemmeringen in den weg had gelegd, goud weggevloeid om te belanden in de schatkamers in genoemde landen, misschien wel in die van menig Bolsjewikisch leider en hadden we hier een of meer miljard Mark Deutsche bankbiljetten meer gehad. Zoude dit een voordeelige ruil geweest zijn?

Op een experiment wordt aangedrongen: een reden van urgenten aard, die nu tot gouduitvoer maant, dat is onze koers op de U. S. Die koers is eenige procenten boven de goudpariteit en zoude in gewone tijden reeds veel eerder tot gouduitvoer aanleiding hebben gegeven.

Door goudzendingen naar Amerika zoude onze wisselkoers dalen, tot normaal peil te brengen zijn. De vraag is echter hoe groot die goudzendingen zouden moeten zijn en nog meer hoeveel goud naar Amerika gezonden zoude moeten worden om dat peil te behouden. Hangt de wisselkoers op New York alleen af van de vraag naar remises naar Amerika in ons land of wordt zij beïnvloed door vraag naar remises op Amerika ook elders? In dat geval zoude het voor onze circulatiebank een bodemlooze put zijn.

Ondanks de, naar te vermoeden is, zeer aanzienlijke bedragen aan fondsen, welke de arbitrage naar Amerika zond en zendt, is de wisselkoers op New York gestegen en vast gebleven. Zoolang materiaal ter markt komt, blijft deze nivellerende bron vloeien, doch daarna gaat die factor tot regulering van betreffende wisselkoers ontbreken.

Het bestuur van onze centrale kredietinstelling zal wel op de hoogte zijn van de oorzaken, welke de wisselkoers op New York zoo hebben doen stijgen en zoo hoog houden, en een goede reden hebben om niet tot goudafgifte voor of goudzendingen naar Amerika over te gaan.

Van het standpunt, dat de wisselkoersen vanzelf gereguleerd worden (Federal Reserve Board), zij verwezen naar het nummer van 10 December '19.

30 Januari 1920.

v. l.—d.

DE VESTIGINGSPLAATS DER HOLLANDSCHE HOOGOVENS. II.

Van de bijzondere factoren, die op de keuze invloed zouden kunnen oefenen, zullen wij er enkele bespreken. De voornaamste zijn: die van historisch, cultuurtechnisch, organisatorisch, sociaal, politiek-kommercieel en militair belang.

Sombart spreekt nog van „voelingsvoorwaarden” en kiest als voorbeeld de Taylor-madekleermakerij, voornamelijk wat betreft het in de omgeving der klanten zijn om te kunnen passen enz. maar dergelijke „voeling” kunnen wij hier niet ontdekken tenzij humoristisch opgevat!

Om historische motieven behoeft een hoogovenbedrijf zich niet te bekommeren, dit is geheel anders bijvoorbeeld voor een mode- of kunstindustrie (faience). Waar er in Nederland nog geen hoogovenindustrie was en evenmin een centrum met een minimum van loonen, kan men dus Weber's arbeidsoriëntering achterwege laten. Wel dient men zich naar de arbeiders zelve te oriënteeren.

Kultuurtechnische overwegingen brengen ons tot de slotsom, dat ongeschoolde arbeiders overal te vinden zijn, terwijl men de geschoolde of moet opleiden of uit het buitenland moet halen.

Juist voor het ook ten onzent op te richten Martinbedrijf schrijft Dr. Rosehr,¹⁾ blz. 19: „Die Arbeiterfrage ist bei den Martinstahlwerk, nicht ohne alle

¹⁾ Die Standorte der eisenverarbeitenden Industrien am Oberrhein.

Schwierigkeit zu lösen, weil sich im groszen und ganzen nur gelernte Arbeiter erfolgreich verwenden lassen. In Mannheim gab man mir an, dasz die besonders qualifizierten Arbeiter wegen der im Bezirk ungewohnten Arbeitsverrichtung von weither geholt werden müssten, vor allem aus dem Rheinland mit seiner ausgebildeten Stahlindustrie.

Immerhin ist der groszen Prozentsatz der Arbeitermaterial doch in Mannheim zu bekommen gewesen. Im Elsass hört man über die Arbeiterversorgung nur Gutes."

Om redenen van organisatorischen aard kan niemand een bepaalde streek in Nederland verkiezen boven een andere, want overal zijn de Hollanders even afkeerig van tucht en organisatie. Indien er een provincie te vinden was met een bevolking met Duitschen volksaard of met een Amerikaansche psyche, dan zou men die streek gunstig achten voor het Taylorstelsel, maar in ons land zal dat groote moeilijkheden meebrengen en er is al iemand geweest, die beweerd, dat hiendoor het geprojecteerde bedrijf een 400 man meer zal moeten aannemen, dan bij dadelijke invoering van Scientific Management noodig geweest zou zijn (pl.m. 2000).

Standplaatsfactoren van politiek-socialen aard zijn er wel. Dat de invloed van sociaal-demokratische „Verhetzing" niet gering te achten is, maakt Rosehr ons duidelijk op blz. 73, waar hij zegt: „Es wurde dem Verfasser gegenüber im elsässischen Gebiet mehrfach betont, dasz man gerade darin einen Vorzug seiner Lage sähe, dasz die Socialdemokratie sich noch nicht in demselben Masse geltend gemacht hätte in den groszen Städten."

Wat dat betreft teekenen zich enkele centra in Nederland af, waarvan o.a. de omgeving van Zaandam er een is.

De linie IJ.—A. is hiervoor beslist ongunstig. Dat heeft de commissie ook gevoeld, toen zij den Velzer raad meedeelde, dat zij van plan was, om arbeiders van de Zuid-Hollandsche eilanden in dienst te nemen, een argument in handen van den wethouder om de gemeente ook al hierom af te raden tot toelating van het bedrijf, omdat hiendoor toch de werkloosheid in IJmuiden en Velzen niet zou verminderen.

Volgens inzicht der oprichters zelf, ligt de linie H. v. H.—R. hiervoor dus gunstiger.

Bij wat over het arbeidersvraagstuk is gezegd, zij nog vermeld, wat Prof. v. Iterson, directeur der staatsmijnen in Limburg publiceerde. Hij schrijft dan, hoe in Duitschland tientallen miljoenen voor woningbouw zijn uitgegeven en hoe merkwaardig het is, dat die mijnen, welke het meeste hiervoor uitgegeven hebben, het beste renderen. Deze verzorging is den arbeiders zoo goed bevallen, dat zij, die in den oorlog naar Holland zijn uitgeweken, na den vrede weer naar Duitschland terug willen.

Deze voorkeur voor een bepaalde streek wordt zoodoende een zuivere sociale standplaatsfaktor.

Voor al indien men vreest, dat bij de heroriëntering naar arbeidskrachten er een verloop zal plaats vinden van plaatsen, met minder gunstige voorwaarden naar die met beter dito. Niet alleen dient men hierover zijn gedachten te laten gaan uit moreel oogpunt, maar ook op grond van welbegrepen eigenbelang moet men er voor zorgen, dat er een standplaatsfaktor ten gunste van de vestigingsplaats van het bedrijf wordt geschapen. De mogelijkheid hiervoor bieden zoowel de linies IJ.—A. als H. v. H.—R. Arbeiderswoningen naar de oischen des tijds, een geriefelijk milieu, is op de verschillende terreinen te scheppen, evenals de aanleg van moestuintjes, die (zie Rosehr) de arbeiders binden aan den grond.

Kommercieele faktoren¹⁾ in engeren zin — in ruimeren zin zijn zij allen eigenlijk kommercieel —

¹⁾ Handelspolitieke met het oog op een syndikaat of een tolgebied zijn er in Nederland niet.

zijn soms heel onnaspeurlijk, en wij vermoeden, dat er van die vage, niet naar buiten bekende redenen zijn, waarom men de vestigingskeuze ten voordeele van de linie IJ.—A. heeft doen vallen. Jets is hierover te vermoeden uit het proces over de schending van geheimen uit de raadszitting der gemeente Amsterdam en uit andere feiten, waaruit de stille naijver der gemeenten Rotterdam en Amsterdam is gebleken. Wellicht eischen de Amsterdamsche financiers om hun meerdere deelname, dat de vestiging in de omgeving van Amsterdam zou zijn; hoe dit ook zij, de laatste motieven kunnen wij niet opsporen. Er blijft nog over te beschouwen de militaire faktor, waaromtrent de oprichters indirekt beweerden hierop niet te letten, door te zeggen, dat men de keuze van vestiging alleen zou laten afhangen van zuiver kommercieele overwegingen.

Indien echter de Staat eens een wenk zou hebben gegeven om de eerste Hollandsche hoogoven in de hoofdverdedigingsstelling te vestigen, dan is buiten kijf de linie IJmuiden—Amsterdam de aangewezen. Dit is meer voorgekomen o.a. bij de eerste Italiaansche hoogoven te Terni boven Rome. Nog op één ding willen wij wijzen n.m. dat rondom H. v. H. meer dan in de omgeving van Velzen elektrische energie noodig is. De Noord-Hollandsche polders (waarvan daarenboven de Haarlemmermeerpolder bezig is centrales te bouwen) worden overwegend door veeboeren bewoond, die evenwel een geringere behoefte aan elektriciteit hebben dan b.v. bouwboeren. Grootere boeren drijven de verschillende landbouwmachines op de Zuid-Hollandsche eilanden met tredmolens en explosiemotoren, maar door het blad „Onze Eilanden" is er dikwijls op gewezen, dat het kleinbedrijf slechts wacht op de elektrificering om een hooger vlucht te nemen.

De vraag naar elektriciteit voor krachtgebruik is er groot. Wel levert Dordrecht tot dicht onder Rotterdam, maar dit is nauwelijks voldoende voor verlichting. Ten Noorden van H. v. H. verder vindt een centrale het dichtbebouwde Delfland waaraan ook stroom zou zijn te leveren.

Ten slotte moeten wij resumeerende tot deze konklusie komen, dat, indien de militaire en de eventuele speciaal-kommercieele faktoren buiten beschouwing blijven, alle overige of onverschillig of ten voordeele van een terrein aan den Nieuwen Waterweg pleiten.

JAC. BROUWER

Januari 1920.

Tot ons leedwezen moet het tweede gedeelte van het artikel van Prof. Dr. H. Blink: „De Republiek (Duitsch-Oostenrijk en haar Economische Positie in 't Verleden en Heden" tot het volgend nummer blijven overstaan. — Red.

AANTEKENINGEN.

De buitenlandsche handel van Engeland. — Het behoeft eigenlijk geen betoog, dat men uit de sterke stijging in de waarde van den buitenlandschen handel der diverse landen, door de daling in de waarde van het ruilmiddel, niet de conclusie mag trekken, dat ook de omvang van dien handel een evenredigen groei vertoont. In hoeverre deze zich gewijzigd heeft, is evenwel slechts na zeer tijdroovende berekeningen na te gaan, zoodat de particulier hiertoe moeilijk komt, waardoor evenwel het juiste inzicht in de ontwikkeling van den buitenlandschen handel blijft ontbreken.

De statistische afdeeling van den Board of Trade heeft nu een vergelijking gemaakt tusschen den buitenlandschen handel van het Vereenigd Koninkrijk in 1919 en 1913 door de waarde te berekenen, die de geëxporteerde en geïmporteerde goederen gehad zouden hebben, indien zij aangegeven waren tegen de prijzen van 1913.

Het volgende overzicht wordt gepubliceerd in het „Journal” van den Board van 5 Februari l.l.:

	Gedeclareerde waarde		Geschatte waarde v. d. handel v. 1919 uitgedr. in de gem. waarde van 1913
	1913	1919	
	(in duizenden £)		
Totale import	768.735	1.631.902	679.786
Weder-uitgevoerde goederen	109.575	164.322	85.726
Geëxporteerde inlandsche producten	525.245	798.373	288.105

De gemiddelde prijs per eenheid vertoont dus voor den totalen import, weder uitgevoerde goederen en geëxporteerde inlandsche goederen een stijging resp. van 140, 92 en 177 pCt., terwijl de omvang van den handel op basis der prijzen van 1913 voor de drie groepen in 1919 resp. 116, 21,8 en 45,1 pCt. beneden eerstgenoemd jaar blijft.

Het importcijfer was als volgt samengesteld:

	Gedeclareerde waarde		Geschatte waarde v. d. handel v. 1919 uitgedr. in de gem. waarde van 1913
	1913	1919	
	(in duizenden £)		
Voedsel, dranken en tabak	290.202	712.439	284.078
Grondstoffen en voor 't kleinste deel bewerkte artikelen ..	281.823	646.450	270.784
Eindfabrikaten of voor 't grootste deel bewerkte artikelen	193.602	266.747	122.318
Diversen	3.108	6.266	2.606

De „waarde” der eerste drie groepen is in 1919 resp. 151, 139 en 118 percent hooger dan in 1913, doch de kwantiteit resp. 2, 4 en 37 percent minder.

Voor den export krijgen we het volgende overzicht:

	Gedeclareerde waarde		Geschatte waarde v. d. handel v. 1919 uitgedr. in de gem. waarde van 1913
	1913	1919	
	(in duizenden £)		
Voedsel, dranken en tabak	32.588	33.371	14.241
Grondstoffen en voor 't kleinste deel bewerkte artikelen ..	69.905	121.256	37.442
Eindfabrikaten of voor 't grootste deel bewerkte artikelen	411.368	631.643	231.976
Diversen	11.384	12.103	4.446

Ook hier weer een groote stijging van de „waarde”, voor de eerste drie groepen resp. 134, 224 en 172 pCt. Het hooge cijfer voor de tweede groep is het gevolg van de domineerende plaats, die de steenkool in deze groep inneemt. Wat den omvang betreft, deze bedroeg voor de genoemde groepen resp. 44, 53,5 en 56,5 percent van 1913. Men moet tot vóór 1900 teruggaan om dergelijke lage cijfers in de Engelsche statistiek aan te treffen.

ONTVANGEN:

**Nederlands aandeel in de ontwikkeling van het volkenrecht*, rede, uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van buitengewoon hoogleraar in het volkenrecht en consulaire recht aan de Handelshoogeschool te Rotterdam op 5 Februari 1920, door Mr. Dr. J. P. A. François, 's-Gravenhage 1920.

Harlingen als havenplaats, uitgegeven door de Vereniging ter bevordering van Handel, Scheepvaart en Nijverheid te Harlingen, Harlingen, Drukkenij R. Oudeboon.

**De Invalditeitswet*, door Mr. H. W. Groeneveld en Mej. Mr. G. J. Stemberg. Alphen aan den Rijn, 1920.

**Economisch-Historisch Jaarboek*, Bijdragen tot de economische geschiedenis van Nederland, uitgegeven door de vereniging Het Nederlandsch Economisch-Historisch Archief, vijfde deel, 's-Gravenhage 1919.

* Wordt nader aangekondigd.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Political Science Quarterly. — New York, December 1919.

E. R. A. Seligman, The New York income tax; *H. L. Moore*, The flexibility of prices; *K. Larsen*, The settlement of the Slesvig question; *P. H. Douglas*, Absenteeism in labor; *R. F. A. Hoernlé*, Bernard Bosanquet's Philosophy of the State; *J. S. Schapiro*, Lamartine — A study of the poetic temperament in politics; *B. K. Sarkar*, An English history of India.

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, Jahrg. 43, Heft 4.

R. Junge, Zur Wirtschaftsführung des ungarischen Bolschewismus; *G. von Below*, Soziologie als Lehrfach; *G. Brodnitz*, Die Wirtschaftsblockade im Weltkrieg II; *M. Herzfeld*, Die Aussenhandelslehre des Grafen Karl Zinzendorf; *O. Engländer*, Fragen des Preises II; *C. Schaefer*, Die legale Devaluation; *Fr. Schomerus*, Die neueste Entwicklung des Carl-Zeiss-Werks; *K. Hildebrand*, Die ökonomischen Wesensmerkmale der freien Genossenschaft; *O. von Zwiédineck-Südenhorst*, Revolution oder soziale Reform. Als Anzeige von Gustav Schmollers nachgelassenem Werk „Die soziale Frage.”

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, December 1919.

S. Budge, Vom theoretischen Nominalismus; *Joh. Müller*, Oesterreichische Kriegsgesetze und -verordnungen (3 Fortsetzung und Schluss, enthaltend die im Jahrgang 1918 des Reichsgesetzblattes veröffentlichten Gesetze u. s. w.); *R. Hennig*, Untertunnelung von Meeresteilen; *W. Dembowski*, Die Entwicklung der Einkommensteuer zu schlägen in den preussischen Stadtkreisen seit Kriegsbeginn.

Weltwirtschaft. — Berlin, December 1919.

Dr. Jung, Auswanderung und Landwirtschaft; *Prof. Dr.-Ing. O. Blum*, Verkehrsgeographische Betrachtungen über die Lage der Städte. (Fortsetzung); *Dr. E. Grünfeld*, Die Bedeutung des Genossenschaftswesens für das Auslandsdeutschum; *O. Pertz*, Die Lage des Deutschums in Russland nach der deutschen Novemberrevolution; *M. Gruhl*, Das Deutschum und die weltwirtschaftliche Bedeutung Aegyptens; *Dr. H. Meyer-Wild*, Masznahmen des schweizerischen Bundesrats gegen die wirtschaftliche Ueberfremdung; *G. Buetz*, Das indische Bank- und Geldwesen.

Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft. — Tübingen, 1919, Heft III.

G. Pólya, Proportionalwahl und Wahrscheinlichkeitsrechnung; *H. Chr. Göbel*, Arbeitsstätten-Wanderungen, II; *Fr. Meisel*, Wo steht die deutsche Finanzwissenschaft?; *K. E. Nickel*, Wertfreiheit; *H. Fehlinger*, Ueber den Einfluss geographischen Faktoren auf Grossbritannien's Weltstellung.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, Januari 1920.

E. Borel, La statistique et l'organisation de la présidence du Conseil des ministres; *A. Barriol*, Nécrologie: M. Paul Meuriot; *A. Barriol*, Théorie mathématique de la population; *A. Barriol*, Variétés: L'accroissement de la solde quotidienne dans l'armée anglaise; *A. Barriol*, La grève des chemins de fer de Grande-Bretagne.

Die Bank. — Berlin, December 1919.

A. Lansburgh, Die misshandelte Wirtschaft; *Dr. W. Günther*, Die Girozentralen der deutschen Sparkassen; *Dr. W. Rocke*, Die Zulassung zur Börse; *M. Fürst*, Zur Frage der Wiedereinführung des Zeithandels.

Technik und Wirtschaft. — Berlin, December 1919.

A. Günther, Arbeitsrecht und Arbeitsverfassung; *zur Neddén*, Der Ruf nach Selbstverwaltung in der Englischen Industrie; *Mattern*, Die Wasserwirtschaft

in der Mark und ihre zukünftigen Aufgaben, (Schluss); *A. Vautrin*, Die Ermüdung und ihre Berücksichtigung beim industriellen Arbeitsvorgang. (Schluss).

The geographical Journal. — December, 1919.

K. Mason, Central Kurdistan; *E. C. Abendanon*, Missing links in the development of the ancient Portuguese cartography of the Netherlands East Indian Archipelago; *F. Fraser Hunter*, Reminiscences of the Map of Arabia and the Persian Gulf; *A. R. H.*, The progress of Boundary Delimitation in Europe; *E. A. Reeves*, Boundary between Alberta and British Columbia.

De West-Indische Gids. — Amsterdam, November, 1919.

Dr. Th. Lens, Struisvogelsteelt op Curaçao; *Fred. Oudschans Dentz*, De naam Suriname; *Fred. Oudschans Dentz*, De eerste in Suriname benoemde landmeters; *Th. van Lelyveld*, De kleding der Surinaamsche bevolkings-groepen in verband met aard en gewoonten (vervolg); *Dr. N. Waterman*, De geneeskundige organisatie in de kolonie Curaçao; *Mr. R. Bijlsma*, Surinaamsche handelsbeweging 1683—1712; *A. Behn*, De geschiedenis van den koninklijken slaaf.

De West-Indische Gids. — Amsterdam, December 1919.

Dr. R. Romer, Sanitaire beschouwingen in verband met immigratie van werkkrachten in Suriname; *Th. van Lelijveld*, De kleding der Surinaamsche bevolkings-groepen in verband met aard en gewoonten (slot); *Dr. J. de Hullu*, Het leven op St. Eustatius omstreeks 1792; *H. J. Homulle*, Houtdistillatie in Suriname; *B. J. Kluvers*, De verzekeringskas van de firma Kersten & Co. te Paramaribo.

MAANDCIJFERS.

Postchèque- en girodienst. — De postchèque- en girodienst bericht, dat in 1919 plaats hadden: 1.023.475 stortingen tot een gezamenlijk bedrag van . . . f 485.633.921,— 561.203 overschrijvingen tot een gezamenlijk bedrag van „ 1.089.552.142,— 650.616 afschrijvingen wegens chèques tot een gezamenlijk bedrag van „ 444.074.878,— Op ultimo December bedroeg het aantal postrekeningen 21.824 met een saldo-tegoed van f 77.875.709,—

RIJKSPOSTSPAARBANK.

DECEMBER	1917	1918	1919
Inlagen	f 7.493.163	f 11.619.557	f 10.612.566
Terugbetalingen „	6.579.244	6.667.774	10.116.247
Tegood der inleggers op ultimo	217.533.868	236.097.186	261.883.929
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	28.606.350	32.463.800	37.493.300
Spaarbankboekjes: Aantal nieuw uitgegeven	10.208	13.430	12.246
Aantal geheel afbetaald	5.851	5.734	7.152
Aantal uitstaande op ultimo	1.765.475	1.820.058	1.891.414

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	November 1919		December 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald: in contanten door overschrijving ¹⁾	99121	f 8.156.147	104943	f 10.083.476
Particuliere rekeninghoud. ²⁾	6431	21.063.286	6587	20.574.758
Saldo te goed part. rek. u ^o	—	3.814.142	—	5.683.544

¹⁾ Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde p.l.m. f 18.686.489.27 per maand. ²⁾ Aantal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15)	Zweeds. R.ksbk 6 12 Juni '19
Bel. Binn. Eff. 4½ 1 Juli '15	Bk. v. Noorw. 6-6½ 18 Dec. '19
Bk. (Vrsch. in R.C. 5½ 19 Aug. '14)	Zwits. Nat. Bk. 5 21 Aug. '19
Bk. van Engeland 6 6 Nov. '19	Belg. Nat. Bk. 3½ 6 Oct. '19
Duitsche Rijksbk. 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5 12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk 5 21 Aug. '14	Bank v. Italië 5 10 Jan. '18
Oostenr. Hong. Bk. 5 12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 4½-5½ —
Nat. Bk. v. Denem. 7 21 Nov. '19	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
7 Feb. '20	3 7/8-4	3 1/2	5 5/8	4-5/8	—	10-11 ¹⁾
2-7 F. '20	3 3/4-4 ²⁾	3 1/2-4	5 5/8 3/4	4-5/8	—	10-25
26 31 J. '20	3 3/4-7/8	3 1/2-3/4	5 5/8	4-5/8	—	9-19
19-24 „ '20	3 3/4-4 7/8	3 1/2-3/4	5 5/8	4-5/8	—	5-8
3-8 F. '19	4-1/4	3 3/4-5	3 3/4	4-5/8	—	3 3/4-5
4-9 F. '18	3 1/8-1/4	4 1/4-5 1/4	4 3/4-1/2	4-5/8	—	3 1/2-5 1/2
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 1/4	1 1/4-2 1/2

¹⁾ Noteering van 6 Februari. ²⁾ Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 1/2-3/4 p.Ct. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt kenmerkte zich deze week door een buitengewone onzekerheid, verschillende wisselsoorten hadden laagte-records te boeken. Ponden, die circa 9.20 openden, liepen tot 8.60 terug, waarna de koers zich geleidelijk tot 8.90 herstelde. In sympathie hiermede waren natuurlijk de verschillende francsdevisen ook een oogenblik zeer aangeboden en verbeterden daarna geleidelijk. Heden trok de sterke vraag voor België de bijzondere aandacht, na 18.55 werd er voor 19.35 afgedaan. Zwitserland kwam op 42.85 en liep daarna plotseling op tot 44.10, slot 43.80. Skandi-naavië bleef overwegend aangeboden.

In verband met hetgeen bekend gemaakt is over den gunstigen financiële toestand in Chili, ontstond hier een kleine vraag voor Chileensche pesos en verbeterde de koers tot 54.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ¹⁾	Parijs ¹⁾	Berlijn ¹⁾	Weenen ¹⁾	Brussel ²⁾	New York ²⁾
2 Feb. 1920..	9.17 3/4	19.70	2.90	0.82 1/2	19.75	2.62
3 „ 1920..	9.09	19.05	2.80	0.77 1/2	19.12 1/2	2.63 1/8
4 „ 1920..	8.89 3/4	18.35	2.82 1/2	0.80	18.55	2.66 1/8
5 „ 1920..	8.80	17.85	2.75	0.80	18.10	2.69 9/16
6 „ 1920..	8.86 1/2	18.20	2.57 1/2	0.77 1/2	18.60	2.67 1/2
7 „ 1920..	8.90	18.50	2.60	0.75	—	—
Laagste d. w. ¹⁾	8.60	17.60	2.57 1/2	0.70	18.—	2.61
Hoogste „ „ ¹⁾	9.19 1/2	19.85	3.—	0.90	19.85	2.70
31 Jan. 1920..	9.18	20.—	3.12 1/2	0.90	19.77 1/2	2.61 ²⁾
24 „ 1920..	9.60	21.65	3.30	0.80	21.37 1/2	2.67 1/2 ³⁾
Muntpariteit	12.10 5/8	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ²⁾ Noteering te Rotterdam. ³⁾ Particuliere opgave. ²⁾ Noteering van 30 Jan. ³⁾ idem van 23 Jan.

Data	Stock-holm ¹⁾	Kopen-hagen ¹⁾	Chris-tiania ¹⁾	Zwitser-land ¹⁾	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
2 Feb. 1920	50.75	41.70	46.40	45.70	47.15	101 3/4
3 „ 1920	50.35	41.—	46.10	45.75	47.25	101 3/4
4 „ 1920	49.50	40.—	46.—	45.60	47.25	101 3/4
5 „ 1920	48.—	38.50	45.75	44.75	47.25	101 3/4
6 „ 1920	48.35	38.50	46.—	43.75	45.75	101 3/4
7 „ 1920	48.75	38.85	46.—	43.10	46.25	101 3/4
L'ste d. w. ¹⁾	48.—	37.90	45.75	42.90	45.50	101 3/4
H'ste „ „ ¹⁾	50.80	41.75	46.75	45.75	47.50	101 3/4
31 Jan. 1920	51.—	40.75	46.75	46.40	48.25	101 3/4
24 „ 1920	53.90	44.80	49.—	47.70	50.25	101 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ¹⁾ Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in fis. p. \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
7 Feb. .. 1920	3.35.—	14.42	nom.	37 ³ / ₈
Laagste d. week	3.20.—	13.64	nom.	36 ⁷ / ₈
Hoogste „ „	3.45.50	15.04	nom.	38 ³ / ₈
31 Jan. .. 1920	3.50.85	13.33	nom.	38 ³ / ₈
24 „ .. 1920	3.62.75	12.07	nom.	37 ³ / ₈
Muntpariteit ..	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ¹ / ₄

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 Jan. 1919	30 Jan. 1920	31 Jan.—7 Febr. Laagste	7 Febr. Hoogste	7 Febr. 1920
Alexandrië ..	Piaat. p. £	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
*B. Aires ¹⁾ ..	d.p.gd.pes.	64 ¹ / ₈	66 ³ / ₈	66 ³ / ₈	73	71 ³ / ₁₆
Calcutta	sh/d.p.rup.	2 ¹ / ₄ ¹ / ₈	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄ ¹ / ₈
Hongkong ..	id. p. \$	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂
Lissabon	d. p. escudo	17 ¹ / ₂	17 ¹ / ₂	17	18	17 ¹ / ₂
Madrid	Peset. p. £	19.43	19.22	19.05	20.35	19.15
*Montevideo ¹⁾	d.p.peso	68 ¹ / ₂	69 ³ / ₈	70	72	—
Montreal	\$ per £	4.02	3.96 ¹ / ₂	3.65	3.95	3.89
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	17 ³ / ₈	17 ³ / ₈	17 ³ / ₈	18 ¹ / ₂	18 ³ / ₈
Rome	Lires p. £	51.69	54.25	54.50	66.00	61.00
Shanghai ..	sh/d.p.tael	8 ³ / ₄	8 ⁹ / ₁₆	8 ⁷ / ₈	9 ² / ₈	9 ¹ / ₁₆
Singapore ..	id. p. \$	2 ¹ / ₄ ¹ / ₈	2 ¹ / ₄ ¹ / ₈	2 ¹ / ₄ ¹ / ₈	2 ¹ / ₄ ¹ / ₈	2 ¹ / ₄ ¹ / ₈
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	13 ¹⁵ / ₁₆	14 ³ / ₈	14 ¹¹ / ₁₆	16 ³ / ₈	15 ¹⁵ / ₁₆
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2 ⁸ / ₁₆	2 ⁹ / ₁₆	2 ⁸ / ₁₆	3 ⁰ / ₁₆	2 ¹¹ / ₁₆

* Koersen der voorgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York
7 Febr. 1920	89	132 ¹ / ₂
31 Jan. 1920	84 ¹ / ₈ ¹⁾	133
24 „ 1920	80 ¹ / ₄	132 ¹ / ₂
17 „ 1920	77 ¹ / ₄	129 ¹ / ₂
8 Febr. 1919	48 ¹ / ₁₆	101 ¹ / ₈
9 Febr. 1918	42 ¹ / ₈	85 ³ / ₄
20 Juli 1914	24 ¹⁵ / ₁₆	54 ¹ / ₈

¹⁾ Noteering van 30 Jan.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 7 Februari 1920.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 140.172.205,72 ¹ / ₂ B.-bk. „ 1.773.769,17 Ag.sch. „ 59.713.542,04 ¹ / ₈	f 201.659.516,94
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 55.011.580,—	„ 55.011.580,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		„ —
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-ert. op onderp.	H.-bk. f 108.708.732,75 B.-bk. „ 12.179.616,11 ¹ / ₂ Ag.sch. „ 86.908.855,51	f 207.797.204,37 ¹ / ₂
Op Effecten	f 207.227.304,37 ¹ / ₂	„
Op Goederen en Spec.	„ 569.900,—	„ 207.797.204,37 ¹ / ₂
Voorschotten a. h. Rijk	„ 14.967.852,54	„
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.411.350,— Muntmat., Goud „ 575.847.437,91 ¹ / ₂ f 632.258.787,91 ¹ / ₂ Munt, Zilver, enz. „ 8.480.526,44 ¹ / ₂ Muntmat., Zilver „ —	„ 640.739.314,36
Effecten	Bel. v. h. Res. fonds. f 4.512.136,88 id. van ¹ / ₂ v. h. kapit. „ 3.908.012,74 ¹ / ₂	„ 8.420.149,62 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank	„ 3.312.000,—	„
Diverse rekeningen	„ 33.987.187,84	„
	f 1.165.894.805,68	
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	„
Reservefonds	„ 5.000.000,—	„
Bankbiljetten in omloop	„ 1.030.692.435,—	„
Bankassignatiën in omloop	„ 1.322.683,96	„
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen „ 90.079.360,67 ¹ / ₂	„ 90.079.360,67 ¹ / ₂	„
Diverse rekeningen	„ 18.800.326,04 ¹ / ₂	„
	f 1.165.894.805,68	

NED. BANK 7 Februari 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo ..... f 415.808.448,—
Op de basis van ²/₅ metaaldekking ..... „ 191.389.552,07¹/₂
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is .. „ 2.079.042.240,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's		30.962.897,62
Buitenlandsche wissels.....	6.107.323,—	
Beleeningen		6.267.729,54
Goud	413.799,32	
Zilver	251.264,53	
Bankbiljetten		8.369.615,—
Part. Rek.-Crt. saldo's		24.772.675,04

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
7 Febr. 1920	632.259	8.481	1.030.692	91.402
31 Jan. 1920	631.845	8.229	1.036.092	117.158
24 „ 1920	631.883	7.758	1.017.487	117.666
17 „ 1920	631.897	7.339	1.033.034	94.982
10 „ 1920	634.999	6.966	1.044.290	96.832
8 Febr. 1919	684.348	8.951	1.028.734	201.369
9 Febr. 1918	716.432	7.278	859.834	99.821
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkistpromessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
7 Febr. 1920	201.660	119.000	207.797	415.808	57
31 Jan. 1920	232.622	153.000	214.065	408.319	55
24 „ 1920	218.708	138.000	204.477	412.099	56
17 „ 1920	201.599	116.000	214.192	639.236	57
10 „ 1920	201.768	105.000	224.753	413.016	56
8 Febr. 1919	231.775	170.000	216.812	446.821	56
9 Febr. 1918	30.120	8.000	145.838	531.013	75
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van ²/₅ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	31 Januari 1920	7 Februari 1920
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 489.060.000,—	f 488.600.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 153.000.000,—	„ 119.000.000,—
Aan zilverbons	„ 99.110.000,—	„ 99.963.000,—
	„ 41.821.731,75	„ 42.844.762,75

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
31 Jan. 1920	***	***	408.000	
24 „ 1920	***	***	408.500	
17 „ 1920	***	***	418.500	
13 Dec. 1919	170.802	2.937	311.155	104.166
6 „ 1919	168.542	3.241	309.119	103.820
29 Nov. 1919	168.723	3.063	307.864	102.027
22 „ 1919	168.905	2.793	305.668	106.157
1 Febr. 1919	118.856	14.070	200.933	123.453
2 Febr. 1918	86.061	19.848	168.540	66.611
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
31 Jan. 1920		208.000	***	***	91.000	***
24 „ 1920		204.000	***	***	91.000	***
17 „ 1920		206.500	***	***	91.250	***
13 Dec. 1919	13.628	10.790	168.890	60.233	90.870	42
6 „ 1919	15.246	15.431	169.255	52.839	89.428	42
29 Nov. 1919	15.300	15.260	170.045	48.758	90.034	42
22 „ 1919	15.562	15.009	172.976	47.912	89.577	42
1 Febr. 1919	8.150	18.179	92.449	9.680	68.399	41
2 Febr. 1918	8.335	35.342	66.337	25.228	59.155	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van ²/₅ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
13 Dec. 1919 ..	1.035	1.634	1.056	1.532	544
6 " 1919 ..	1.034	1.667	1.086	1.525	530
29 Nov. 1919 ..	1.032	1.647	1.173	1.540	529
22 " 1919 ..	1.059	1.583	1.158	1.544	470
14 Dec. 1918 ..	1.044	1.715 ²⁾	1.175	1.249	129
15 Dec. 1917 ..	603	1.214	990	1.056	893
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 274 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
4 Febr. 1920	103.108	89.323	329.830	28.500	311.882
28 Jan. 1920	99.934	88.258	329.554	28.500	310.900
21 " 1920	96.807	88.094	332.594	28.500	314.931
14 " 1920	94.287	88.250	338.722	28.500	321.469
5 Febr. 1919	81.444	69.987	309.482	28.500	289.247
6 Febr. 1918	58.610	46.131	213.580	28.500	188.020
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
4 Febr.'20	46.549	82.451	18.690	124.561	32.235	22,50
28 Jan.'20	62.683	80.350	20.116	135.156	30.126	19,40
21 " '20	68.257	84.408	21.472	140.341	27.162	16,80
14 " '20	54.710	84.781	18.657	127.434	24.487	16,76
5 Febr.'19	50.839	83.470	30.721	115.481	29.907	20,45
6 Febr.'18	56.889	96.894	41.430	125.504	30.928	18,56
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassen-scheine	Circu-latie	Dek-kings-perc. ¹⁾
23 " '20	1.107.186	1.089.824	11.134.924	35.984.621	34
15 " '20	1.105.263	1.089.268	11.030.202	35.683.581	34
7 " '20	1.109.517	1.088.917	11.004.590	35.632.993	34
31 Jan. '19	2.273.679	2.253.712	5.752.665	23.647.640	34
31 Jan. '18	2.521.022	2.407.101	1.263.302	11.138.934	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
31 Jan. 1920	39.787.418	14.121.542	24.656.600	11.597.900
23 " 1920	33.882.380	9.177.208	24.000.000	11.098.600
15 " 1920	35.685.147	11.227.932	24.175.200	10.996.200
7 " 1920	35.504.227	10.786.322	24.528.400	10.971.100
31 Jan. 1919	27.098.634	12.522.737	16.158.600	5.745.500
31 Jan. 1918	13.105.525	6.676.327	7.660.600	1.251.800
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bank-biljetten	Rek. Crt. saldt
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 " '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
15 " '19	298.143	16.894.017	32.954.000	52.034.816	7.705.242
7 " '19	308.113	16.051.885	32.954.000	51.798.651	6.584.789
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.662 goud, 7.923 buitenlandsche goudwissels en 57.055 munt en muntmateriaal zilver

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
6 Feb. '20	5.580.596	1.978.278	254.140	759.379	25.800.000
29 Jan. '20	5.580.194	1.978.278	255.260	805.930	25.300.000
22 " '20	5.579.909	1.978.278	256.409	856.141	25.400.000
14 " '20	5.579.404	1.978.278	261.332	840.232	25.600.000
6 Feb. '19	5.508.221	2.037.108	315.488	930.226	20.000.000
7 Feb. '18	5.363.847	2.037.108	250.569	1.065.836	12.700.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Utge-stelde Wissels	Beleen-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	2.119.358	601.699	1.516.868	38.041.890	3.160.836	41.852
1.885.518	605.481	1.158.583	37.582.500	3.130.978	41.381	
1.702.646	609.572	1.531.506	37.679.425	3.004.354	45.256	
1.705.006	613.966	1.531.917	37.900.605	3.310.241	47.420	
1.202.936	998.387	1.218.363	32.366.993	2.584.712	53.792	
1.347.016	1.126.259	1.236.626	23.740.119	2.581.404	270.599	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldt	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu-latie	Rek. Crt. partit.
5 Feb. '20	353.213	84.955	480.000	462.436	4.935.270	1.561.767
29 Jan. '20	353.338	84.955	480.000	463.012	4.902.641	2.138.414
22 " '20	351.527	84.955	480.000	459.646	4.852.685	2.127.650
15 " '20	351.210	—	—	—	4.827.595	2.085.467

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waar-van in het but-tenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circu-latie
2 Jan. '20	2.062.615	1.327.963	131.320	58.657	2.998.992
26 Dec. '19	2.078.432	1.361.882	134.320	57.104	3.057.646
19 " '19	2.095.813	1.316.836	137.717	59.098	2.988.894
12 " '19	2.096.288	1.308.164	140.910	64.117	2.907.435
3 Jan. '19	2.092.694	1.349.151	5.829	60.960	2.648.605
4 Jan. '18	1.687.720	816.461	52.500	45.310	1.251.205

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar-van Kapitaal	Algem. Dek-kings-perc. ¹⁾	Percent. Goud-dekking circulatie
2 Jan. '20	2.805.818	3.022.911	87.433	42,6	43,7
26 Dec. '19	2.780.090	2.779.570	87.339	43,6	44,8
19 " '19	2.561.378	2.751.148	87.049	45,6	46,8
12 " '19	2.680.967	2.769.951	87.002	44,7	46,0
3 Jan. '19	2.120.133	2.381.858	80.792	53,4	52,8
4 Jan. '18	897.151	1.793.479	70.825	72,8	78,9

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET

FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
26 Dec. '19	796	15.620.369	1.347.092	14.055.959	2.302.026
19 " '19	796	15.614.806	1.316.937	13.136.367	2.293.384
12 " '19	796	15.459.257	1.402.429	13.983.924	2.283.673
5 " '19	795	15.452.543	1.406.080	13.888.271	2.270.098
27 Dec. '18	758	13.638.935	1.245.251	11.872.604	1.481.556
28 Dec. '17	630	10.853.941	1.161.823	10.333.805	1.321.944

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 9 Februari 1920.

Bij de schokken, die de beurzen overigens reeds te doorstaan hebben tengevolge van de ontreding der internationale valuta's heeft zich in de achter ons liggende dagen nog de schrik met betrekking tot de uitleveringseischen der Entente gevoegd. Hoewel tevoren bekend was, dat deze eisch te eenigertijd zou moeten komen (immers, in het vredesverdrag was hierin voorzien), heeft de publicatie van het groote aantal namen een zoodanigen schok bij onze Oosterburen teweeggebracht, dat vrijwel alle partijen zich unaniem tegen een uitlevering hebben verklaard. Het spreekt vanzelf, dat dit de beurs op een geweldige wijze verontrust, temeer, waar niet bekend was, welke houding de Entente zou aannemen tot doorvoering harer eischen, indien al op doorvoering prijs zou worden gesteld.

Op het oogenblik, waarop dit overzicht geschreven wordt, is nog niet bepaald, welke maatregelen genomen zullen worden, doch uit de summere berichten van de zijde der Entente is toch wel reeds naar voren gekomen, dat vermoedelijk niet tot de allerscherpste middelen toevlucht zal worden genomen. De beurzen hebben zich dan ook reeds weder eenigszins hersteld, zoodat het laagste niveau tot het verleden behoort. Het is wel teekennend voor de marktpositie, vooral van de beurs te Berlijn, dat het leed zoo spoedig vergeten is en dat men daar ter plaatse het beurspel weder heeft opgenomen, alsof niets ernstigs te vreezen of te verwachten was. De koersopdrivingen, voornamelijk van de z.g. „valutawaarden”, zijn weder in vollen omvang ingezet, ondanks het feit, dat de Mark thans op een peil is aangekomen, waarvan nauwelijks een verdere vermindering kan worden tegemoet gezien. Hieruit zou te concluderen zijn, dat de desbetreffende waarden nu ook wel hun hoogtepunt bereikt zouden hebben. Het tegendeel blijkt echter het geval te zijn. De reactie op enkele dagen van de achter ons liggende week heeft slechts de koersverbeteringen van de allerlaatste periode uit den weg geruimd; na de betrekkelijke rust, die thans weder is ingetreden, zijn verdere verheffingen van 50 en 60 pCt. per dag te constateeren geweest. Het best zou men dit verschijnsel kunnen karakteriseeren met de omschrijving: „de vlucht voor de Mark”; in alle kringen doet men moeite het voorradige geld om te zetten in aandelen van industriële ondernemingen of in „valutawaarden”, waarbij men absoluut geen rekening houdt met rendement en toekomstverwachtingen, doch louter van de onderstelling uitgaat, dat ieder bezit thans te prefereren is boven dat aan Marken. Het heeft dan ook geen zin andere redenen op te zoeken voor de rijzing van enkele speciale fondsen; iedere overweging toch valt in het niet bij deze alles-beheerschende overtuiging. De werkzaamheden bij banken en commissiehuizen hebben dan ook een zoodanigen omvang aangenomen, dat het absoluut onmogelijk is, alle zaken op den daarvoor vastgestelden dag te behandelen, ondanks de herhaalde sluiting der beurzen. Dit laatste middel blijkt trouwens erger te zijn dan de kwaal, daar op de beursvacantiedagen het telefonische handelsverkeer toch doorgaat en de omvang der werkzaamheden derhalve geenszins wordt verminderd.

Ook te Wenen is een periode van stilstand ingetreden, gepaard gaande met een reactie in de koersen, die echter op dit oogenblik eveneens weer tot het verleden behoort. De redenen voor de reactie waren hier echter eenigszins andere. Als oorzaken kunnen worden aangewezen: de kans op een crediet van 70 miljoen dollar (het is wel eigenaardig, dat een maatregel, die ten doel heeft een gedeeltelijke opheffing uit de economische ellende, een daling op de beurs ten gevolge moet hebben), het voortrukken der bolsjewistische legers tot de grenzen van Galicië, de niet onaanzienlijke agio-vermindering van de Mark en de Tsjecho-Slovakische Kroon tegenover de Duitsch-Oostenrijksche Kroon en de opeenvolging van twee beurs-faillissementen, waarvan het eerste een niet tot de beurs toegelaten kantoor betrof en het tweede een beursfirma, waarvan het passief tusschen 7 en 30 miljoen Kronen wordt aangegeven (in dezen tijd van geweldige bedragen spelen enkele miljoenen Kronen meer of minder waarlijk geen rol). Door deze reeks van gebeurtenissen is een zekere schrikachtigheid bij het publiek ontstaan, welke nog in de hand is gewerkt door de moeilijkheden, die kleinere en jongere beursfirma's ondervinden bij het verkrijgen van gelden ter continuatie van hunne posities op de liquidatiedagen. Zoals gezegd, behoort deze periode echter weder tot het verleden en is een aanmerkelijk herstel op de markt ingetreden.

De beurzen te Londen en te Parijs zijn over het geheel vrij mat geweest. Wel ontwikkelde zich ook daar

eenige handel in die waarden, die thans tot de valutafondsen gerekend mogen worden (in verband met de daling van Ponden en Francs), doch de omzetten waren hier lang niet van den omvang als op de beurzen der Centrale landen. Zelfs was eenige verkoopdrang op te merken van Zuid-Afrikaansche mijnwaarden te Londen, welke voornamelijk van Parijs afkomstig was. De stemming in Frankrijk kan dan ook over het geheel niet optimistisch worden genoemd, hetgeen in nauw verband moet worden gebracht met den ongunstigen financiëleen toestand. De bankbiljetten-circulatie is van Juli 1914 tot einde 1919 toegenomen van 6 tot 37½ milliard Francs; de handelsbalans over 1919 toont een saldo-passief aan van Fr. 25 milliard, terwijl de groei van dit cijfer in de hand wordt gewerkt door de dalende valuta. De mogelijkheid om een groot deel der schulden door Duitschland te doen betalen, slinkt met den dag en zoo is het gemakkelijk te verklaren, dat behoudens voor enkele waarden, die in nauw verband staan met den stand van het Fransche betaalmiddel, de animo niet al te groot kan worden genoemd.

Ook te New York is de tendens geenszins opgewekt geweest. De hooge stand der geldmarkt is hier voor een groot deel oorzaak der voortdurende liquidaties op effectengebied. Ook in de tijden vóór den oorlog is „call-money” te New York vaak tot zeer groote hoogte gemonteerd, doch dit geschiedde dan steeds in tijden van geweldige behoefte aan geld (b.v. in den oogsttijd) en vóórdat het meer elastische geldsysteem der Federal Reserve Banks in werking was getreden. Thans echter zijn de verhoudingen principieel veranderd. De Regeering moet binnenkort voorzien in de afbetaling van groote bedragen aan schatkistbiljetten en zij heeft in verband hiermede reeds in uitzicht gesteld, dat een deel der Regeerings-deposito's door de Banken terugbetaald zal moeten worden. Waar aan den anderen kant de industrie groote kapitalen noodig heeft en de export niet zoo snel de in de productie vastgelegde gelden weder vlottend maakt, is het begrijpelijk, dat op de geldmarkt eenige stagnatie is ingetreden, waarvan het einde nog niet te voorzien valt, te minder, waar de algemeene neiging om credieten aan Europa te verleen, nog niet grooter is geworden. Door dergelijke credieten toch zou de internationale handel beter van stapel kunnen loopen en zou een geleidelijke ontspanning op de geldmarkt te voorschijn kunnen worden; het schijnt echter, alsof de toonaangevende kringen deze nadeelen liever verduren dan over te gaan tot het verstrekken van credieten in grooten stijl aan de hulpbehoevende Europeesche landen.

Alleen voor spoorwegwaarden is een enigszins betere tendens ingetreden, als gevolg van het thans definitief geworden besluit om de spoorwegen aan de aandeelhouders terug te geven, onder een garantie van 5½ pCt. dividend. Hoe deze garantie moet worden opgevat is nog niet bekend, doch wel valt te voorzien, dat thans tariefverhogingen toegestaan zullen moeten worden. In verband met de meerdere ontvangsten, die men hieruit voor de spoorweg-systemen voorziet, werden de vooraankstaande shares in bescheiden mate uit de markt genomen.

Te onzent is vooral de markt voor binnenlandsche staatsfondsen sterk geschokt. Niet zoozeer voor de oudere leeningen (waarvoor zelfs op sommige dagen eenig herstel te constateeren is geweest) dan wel voor de nieuwste gedwongen leening, die onmiddellijk na het bekend worden der eerste aanslagen een disagio van 10 pCt. behaalde, welk disagio later nog is toegenomen. Dit voorval teekent wel in zeer sterke mate de houding, die ten opzichte van staatsleeningen bestaat. In het algemeen echter is het animo voor vaste-rente dragende effecten buitengemeen klein geworden; de emissie der Gemeente Amsterdam, die toch een rente afwerpt van 6 pCt. en waarvan de hoofdsom a pari aflosbaar is in 10 jaren, kan als een mislukking worden beschouwd.

	3 Febr.	6 Febr.	9 Febr.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch.	86 ¹¹ / ₁₆	84 ³ / ₄	83 ¹ / ₄	— 3 ⁷ / ₁₆
4½ % „ „ „ 1916	81 ¹ / ₂	79 ¹ / ₈	80 ¹ / ₄	— 1 ¹ / ₄
4 % „ „ „ 1916	75 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	73 ¹ / ₂	— 2
3½ % „ „ „	60	60 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂	+ ½
3 % „ „ „	51 ⁷ / ₁₆	51	50 ¹¹ / ₁₆	— ¾
2½ % Cert. N. W. S.	44 ³ / ₄	45 ¹ / ₂	42 ³ / ₄	— 2
5 % Oost-Indië 1915	88 ¹ / ₂	85	87	— 1 ¹ / ₂
4 % Hongarije Goud	10	7 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂	— 2 ¹ / ₂
4 % Oostenr. Kronenrente	5 ¹ / ₈	4 ¹³ / ₁₆	4 ³ / ₄	— ¾
5 % Rusland 1906	12 ¹ / ₂	11	11	— 1 ¹ / ₂
4½ % Iwanogrod Dombr. . . .	11	11	11	
4 % Rusland Cons. 1880	10	10	8 ¹⁵ / ₁₆	— 1 ¹ / ₁₆
4 % Rusl. bij Hope & Co.	12	12	9 ¹ / ₁₆	— 2 ¹⁵ / ₁₆
4 % Servië 1895	15	17	17	+ 2

	3 Febr.	6 Febr.	9 Febr.	Rijzing of daling.
4½ %/o China Goud 1898 ..	50	50	50	
4 %/o Japan 1899	55¼	55¼	55¼	
4 %/o Argentinië Buitentl. .	50	50	—	
5 %/o Brazilië 1895	50	50	50	
5 %/o „ 1913	51¼	51¼	—	

Wat overigens de locale markten betreft, het zou geen doel hebben, iedere afdeling afzonderlijk te behandelen. Alle hebben zij gelijkelijk den druk ondervonden van de onrustige stemming, die de uitleveringseischen der Entente te voorschijn hebben geroepen, terwijl bovendien de dalende internationale valuta's een rem hebben aangelegd bij het entameeren van nieuwe affaires.

	3 Febr.	6 Febr.	9 Febr.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	187	187	187	
Ned.Handel-Mij.cert.v.aand.	216¼	207¼	208¼	— 8
Rotterd. Bankvereniging..	144¼	144¼	137	— 7¼
Amst. Superfosfaatfabriek..	137¼	137¼	137¼	
Van Berkel's Patent	129	118	115	— 14
Insulinde Oliefabriek	220	205¼	211½	— 8½
Jurgens' Ver. Fabr. pr.aand.	94¼	94¼	94¾	— ½
Ned. Scheepsbouw-Mij.	140	140	140	
Phillips' Gloeilampenfabriek	878½	840	815	— 63½
R. S. Stokvis & Zonen	567¼	564½	565	— 2½
Vereenigde Blikfabrieken..	128½	128	128½	
Compania Mercantil Argent.	221½	206¼	199	— 22½
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	273½	269¼	269¼	— 4
Handelsver. Amsterdam ..	613½	594	593½	— 20
Holl. Transatl. Handelsver.	103	103	103	
Linde Teves & Stokvis	182	175	179½	— 2½
VanNierop&Co's Handel-Mij	181	175¼	177	— 4
Tels & Co's Handel-Mij	136¼	131	130	— 6½
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	249¼	223	221	— 28¼
Kon. Petroleum-Mij.	830¼	793¼	791¼	— 39
Orion Petroleum-Mij.	51¾	43¾	49¾	— 2
Steaua Romana Petr.-Mij..	111	90	108	— 3
Amsterdam-Rubber-Mij.	229	225½	218	— 11
Nederl.-Rubber-Mij.	110¼	107	107	— 3½
Oost-Java-Rubber-Mij.	316	303¼	298	— 18
Deli-Maatschappij	395	381	383	— 12
Medan-Tabak-Maatschappij.	208¼	208¼	208¼	
Senembah-Maatschappij ..	381	371¼	370	— 11

Er was eigenlijk geen afdeling, die een uitzondering vormde op den algemeenen regel; overal was het aanbod overweldigend, zoodat de koersen in enkele gevallen met tientallen procenten tegelijk daalden. Weliswaar is hierop enig herstel gevolgd, vooral na de laagte-reords van Donderdag j.l., doch kooplust in groote mate valt nog nergens op te merken. In verhouding tot de overige afdelingen heeft zich de *scheepvaartmarkt* nog het best gehouden; hier toch bevond zich, naast de algemeene overwegingen nog het bijzonder ongunstige moment van het vooruitzicht op de algemeene staking in het havenbedrijf. Het scheen echter wel, alsof deze mogelijkheid wel reeds in de koersen tot uitdrukking was gekomen, zoodat ook hier slechts de algemeene toestand de reactie in de hand heeft gewerkt.

	3 Febr.	6 Febr.	9 Febr.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	432	413	414½	— 17½
„ „ „ gem.eig.	418	404	406¼	— 11½
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij..	279	279	252	— 27
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	173½	173½	173½	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	219¾	213	214¼	— 5½
Java-China-Japan-Lijn.	316¼	310	310	— 6½
Kon. Hollandsche Lloyd ..	169¼	166¼	165	— 4½
Kon. Ned. Stoomv.-Mij. ..	216¼	214¼	213¼	— 3¼
Kon. Paketvaart-Mij.	226	226	224	— 2
Maatschappij Zeevaart	320	320	320	
Nederl. Scheepvaart-Unie..	277¼	268¾	269¼	— 8¼
Nievelt Goudriaan	545	545	545	
Rotterdamsche Lloyd.....	278¼	277¼	275¼	— 3¼
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	325	325	325	
„ „ „Nederland” ..	330¼	326	330	— ¼
„ „ „Noordzee” ..	127¾	119¾	118¾	— 8¾
„ „ „Oostzee”	298	290	290	— 8

De *Amerikaansche markt* heeft zich uit den aard der zaak geheel aangepast aan de houding van Wallstreet, met dien verstande echter, dat te onzent de dollar-valuta een rol van groote betekenis heeft gespeeld. Zoo kwam het op sommige dagen voor, dat een zeer gevoelige daling te New York hier slechts gedeeltelijk werd overgenomen, daar op dat moment de koers van zicht New York met enkele procenten was gestegen; ook het omgekeerde geval deed zich

voor. Over het algemeen echter grepen arbitrage en publiek slechts in zeer bescheiden mate in, zoodat de omzetten, met uitzondering van Steels en gewone Marinesshares, vrij onbetekenend waren.

	3 Febr.	6 Febr.	9 Febr.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry..	141¾	138¼	138¼	— 3¼
Anaconda Copper	130¼	122¼	122¼	— 8¾
Un. States Steel Corp.	108¾	105¼	105¾	— 3¼
Atchison Topeka	87¾	85	84½	— 3¼
Southern Pacific	102¾	100	100¾	— 2¾
Union Pacific	126¾	124¾	125	— 1½
Int.Merc.Marine afgest.	41¾	37¾	35¼	— 6¾
„ „ „ „ prefs.	160	158	155½	— 4½

De *geldmarkt* bleef ruim, met even een tendens tot lichte stijging; prolongatie noteerde 3½ a 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

10 Februari 1920.

De berichten over de te velde staande oogsten blijven in alle landen vrijwel onveranderd. In West-Europa blijven de vooruitzichten dus vrij goed, in de Vereenigde Staten van Amerika maakt men zich nog steeds eenigszins ongerust over de winter tarwe, ofschoon hier en daar de verwachtingen wel beter worden en in Argentinië staat de maïs oogst er nog buitengewoon goed voor. In Australië heeft de verbetering verder voortgang gemaakt, en er is zelfs sprake van, dat van den nieuwen tarwe oogst nog een beperkte hoeveelheid voor uitvoer beschikbaar zal zijn. Recente berekeningen van de in dit seizoen beschikbare tarwehoeveelheden leiden nog steeds tot de conclusie, dat die zeer ruim voldoende zijn, vooral nu wegens de bekende valuta-bezwaren niet slechts enkele Centraal-Europeesche landen, doch vrijwel geheel West-Europa zich bij zijn invoeren zooveel mogelijk beperkt. Meer en meer maakt men zich in Noord-Amerika ongerust, dat het onmogelijk zal zijn vóór het einde van het seizoen zijn groot overschot aan tarwe kwijt te raken. Ook in Canada schijnt groote kans te bestaan, dat dit niet gelukt. Nu langzamerhand scheepsruimte werkelijk in sterker mate wordt aangeboden dan gevraagd, en Europa niet meer wegens het voordeel der kortere reis een gedeelte zijner behoefte dient te dekken met dure Noord-Amerikaansche tarwe, begint de Amerikaanse prijspolitiek zich te wreken. De zoo sterk boven den garantiëprijs gestegen tarweprijzen zijn in Amerika den laatsten tijd zeer gevoelig gedaald. Wegens hetzelfde gebrek aan export-mogelijkheden is ook voor de andere graansoorten aan de Amerikaanse markt de prijsdaling verder voortgezet. Maïs op den eersten leveringstermijn was op 7 Februari te Chicago 8¼ c. per 56 lbs. goedkoop dan bij het begin der week, terwijl Juli-haver in dienzelfden tijd 7¾ c. per 32 lbs. heeft verloren. Ook rogge en gerst, doch vooral dit eerste artikel, hebben zeer sterke prijsdaling ondergaan en nog steeds blijft de stemming uiterst flauw. De goedkoopere prijzen hebben echter nog niet tot nieuwen export geleid. Tengevolge daarvan zijn de vrachten zeer flauw. Reeds eenigen tijd wordt de verscheping van Amerikaanse goederen met buitenlandsche schepen buiten de geregelde lijnen zeer bemoeilijkt door de Amerikaanse Regeering, die kolen slechts ter beschikking stelt van de schepen van den United States Shipping Board. Zij bedocht op deze wijze voor de groote Amerikaanse koopvaardijvloot emplooi te vinden. Door de steeds verminderde koopkracht van Europa gelukt haar dit slechts ten deele. Een gevolg van haar maatregelen is echter, dat aan andere markten, speciaal Argentinië, het aanbod van scheepsruimte sterk is toegenomen. Ook daar echter toonen verschepers weinig belangstelling voor verdere bevrachtingen en het gevolg is dus, dat ook van Argentinië de vrachten belangrijk zijn gedaald en slechts enkele bevrachtingen tot stand komen. Voorloopig echter valt in Argentinië nog zooveel reeds bevrachte scheepsruimte te beladen, dat de graanprijzen zich daar nog handhaven. Zij zijn zelfs in de laatste dagen, na een verlaging in het midden der week weder belangrijk verhoogd. Regen, die den aanvoer in de havenplaatsen bemoeilijkt, heeft nog steeds prijsverhooging voor tarwe en lijnzaad tengevolge. Vooral voor dit laatste artikel hebben weder sterke prijschommelingen plaats gevonden. Wel was de Europeesche vraag vrij gering, doch in de Vereenigde Staten blijft de belangstelling voor Zuid-Amerikaansch lijnzaad nog steeds zeer groot. Verschepingen voor tarwe zoovel als van maïs zijn in Argentinië deze week van grooten omvang geweest en zullen dat voorloopig wel blijven, gezien de vele scheepsruimte, die de Britsche

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe	Mats	Haver	Tarwe	Mats	Lijnzaad
	Maart	Maart	Mei	Febr.	Febr.	Maart
7 Feb. '20	226	132 1/2	75 3/4	14,05	6,35	23,—
31 Jan. 20	226 ^{a)}	149 ^{a)}	83 1/2	14,00	6,35	24,15 ⁴⁾
7 Feb. '19	226	119 3/4	56 1/2	11,10 ^{b)}	5,05 ^{b)}	18,65
7 „ '18	220	128 1/4	83 7/8	13,15 ^{b)}	7,20 ^{b)}	20,20
7 „ '17	170 ^{c)}	101 ^{c)}	54 1/4 ^{c)}	13,95 ^{b)}	10,20 ^{b)}	23,00 ⁴⁾
20 Juli '14	82 ^{d)}	56 3/8 ^{d)}	36 1/2 ^{d)}	9,40 ^{b)}	5,38 ^{b)}	13,70 ^{b)}

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Jan. ⁴⁾ per Febr. ⁵⁾ per Maart. ⁶⁾ per Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	9 Febr.	2 Febr.	9 Febr.
	1920	1920	1919
Tarwe	—	—	—
Rogge (No. 2 Western) ²⁾	—	—	—
Mais (La Plata)	323,—	318,—	—
Gerst (48 lb. feeding) .. ³⁾	440,—	440,—	—
Haver (38 lb. white cl.) .. ⁴⁾	19,75	20,—	—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ⁵⁾	205,—	212,50	—
Lijnzaad (La Plata)	800,—	810,—	—

¹⁾ p. 2400 K.G. ²⁾ p. 2100 K.G. ³⁾ p. 2000 K.G. ⁴⁾ per 100 K.G. ⁵⁾ p. 1000 K.G. ⁶⁾ p. 1860 K.G.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	2-7 Febr. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	2-7 Febr. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	1920	1919
Tarwe	3.808	37.312	101.476	ca. 3.200	8.400	5.970	45.712	107.446
Rogge	—	—	—	—	—	5.840	—	5.840
Boekweit	—	1.634	—	—	—	—	1.634	—
Mais	5.005	46.609	13.216	—	6.043	—	52.652	13.216
Gerst	466	466	16.838	—	—	—	466	16.838
Haver	430	9.875	2.067	—	—	—	9.875	2.067
Lijnzaad	235	3.602	—	—	—	—	3.602	—
Lijnkoek	1.139	13.951	—	—	870	—	14.821	—
Tarwemeel	4.579	5.797	36.518	—	—	7.429	5.779	43.947
Andere meelsoorten	—	3.190	24.381	—	—	—	3.190	24.381

Regeering daarvoor heeft beschikbaar gesteld. Tarwevoorraden in Engeland blijven vrij ruim, doch mais arriveert daar nog steeds niet in voldoende hoeveelheden om de behoefte te bevredigen. Onlangs was er sprake van, dat de Britsche Regeering hare bemoeiing met den maisinvoer binnen afzienbaren tijd zou staken, doch het resultaat van de daarover gevoerde besprekingen is geweest, dat de handel aan de Regeering heeft verzocht, althans gedurende de eerste maanden nog den maisaanvoer in hoofdzaak in handen te houden en den maximumprijs van 65/- per 480 lbs. te handhaven. Zooals bekend is, geldt deze maximumprijs niet voor Noord-Amerikaansche mais, waarin nu en dan nog enkele zaken tot stand komen. De verschepingen van Noord-Amerika lijken zeer onbetekenend en zijn geheel voor Engeland bestemd.

De laatste berichten uit Roemenië melden, dat daar nu toch meer wintertarwe uitgezaaid blijkt te zijn dan onlangs opgegeven werd. De oppervlakte is echter ook nu nog zeer onbevredigend.

Nederland. De positie van den graanhandel is in de afgelopen week niet verbeterd. Maïsprijzen blijven zich nog bewegen beneden import-pariteit en slechts zeer enkele transacties komen tot stand. De 2000 ton mais, welke de Regeering gisteren te Rotterdam trachtte te veilen konden voor verlaagden prijs zelfs niet geheel worden geplaatst. Ook voor haver en koeken blijven bij lage prijzen koopers zeer moeilijk te vinden. De lage koers voor Belgische franken heeft in de vorige week geleid tot eenige inkoop van gerst en mais in België.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 21 Januari 1920.

Over het algemeen was de Amerikaansche katoenmarkt de laatste dagen rustiger en zijn loco noteringen te Liverpool ongeveer 1 d. per lb. naar beneden gegaan. De constante lage koers der ponden en de ernstige financiële positie van Europa zijn drukkende factoren, terwijl de vraag minder sterk is dan tot nu toe. Er worden goede zaken gedaan in Egyptische katoen tegen vaste prijzen.

Amerikaansche garens zijn niet zoo gevraagd zonder dat prijzen noemenswaard veranderd zijn. Inlandsche fabrikanten schijnen zich voldoende gedekt te hebben en koopen slechts kleine hoeveelheden, indien zulks noodig is. Het is merkwaardig hoe spoedig een flauwe katoenmarkt haar invloed doet gelden op de vraag naar garens. Er zijn echter voldoende aanvoeren van katoen in Liverpool en het aantal „points on” dat de consument moet betalen wordt langzamerhand minder. Over het algemeen is de garenmarkt nog zeer onstandvastig, goede 36/4er ketting en 50/70 inslag zijn duurder, middennummers zijn onveranderd, doch grovere inslaggarens zijn goedkoper geworden. Wat de

export naar de Oostersche markten betreft is deze wel wat verflauwd maar zijn er goede zaken gedaan in 30er en 40er ring voor Bombay en in 40er mule voor Madras en elders. Men is er meer op uit om tegen oude contracten geleverd te krijgen, dan om nieuwe af te sluiten en zijn spinners zoo bezet, dat een ietwat rustiger tijd hen goed past. Er is niet veel animo van het Vasteland, terwijl de vermindering der vraag van Nederland opvalt. Egyptische garens zijn bijna niet meer te betalen en worden alleen in hoog noodige gevallen gekocht. Enkele spinners verminderen hun productie van deze garens ten gunste der Amerikaansche, doch is dit geenszins algemeen. Terwijl ongetwijnde garens nog op redelijken levertijd gekocht kunnen worden is dit niet meer het geval met getwijnde en is het wegens de hooge prijzen voor exporteurs bijna onmogelijk om op de Europeesche markten hierin te concurreeren.

De positie van de doekmarkt is nog zeer gezond. Koopers hebben nu bij ondervinding geleerd, dat het het beste is de gevraagde prijzen maar te accepteren, daar noteringen welke heden heel duur schijnen, morgen nog goedkoop zijn. Over het algemeen schijnt de markt rustiger en is er minder vraag van Indië, wat echter nog niet zeggen wil, dat zaken opgehouden hebben. Er is een sterke ondertoon, die alle schijnbaar lage offertes met een eenigszins redelijken levertijd direct opneemt.

Manchester, d.d. 28 Januari 1920.

Fluctuaties in Amerikaansche katoen zijn deze week binnen nauwere grenzen gebleven en wijzen per slot van rekening weinig verandering aan. Over het algemeen vindt men de markt te hoog, terwijl de financiële conditie in Europa voldoende is om speculanten van een speculatie à la hausse af te houden, terwijl het feit, dat de latere maanden veel lager zijn, verkoopen in die maanden, in afwachting van een verdere daling, niet aanmoedigen en de meeste menschen dus maar eens wachten. Het Census Bureaubericht van Vrijdag j.l. gaf het aantal geginde balen tot 15 dezer aan als 10.322.000 balen tegen 11.049.000 balen verleden jaar. Deze cijfers zijn iets boven de verwachtingen maar hadden weinig invloed op de markt. Egyptische katoen is weer eenige malen naar boven gegaan en is nu 4 d. per lb. duurder dan de vorige week. Amerika koopt nog steeds veel Egyptische katoen en schrijft men het aan dit land toe, dat prijzen van Egyptische katoen nog steeds hooger gaan.

Amerikaansche garens zijn weinig veranderd sinds de vorige week, hoewel goede twist garens iets duurder zijn en er meer vraag is voor het binnenland. Spinners zijn zeer onafhankelijk en vast tegenover lagere prijzen. Zoals gewoonlijk het geval is als de handel vlot is, kan de toekomst voor zich zelf zorgen, ofschoon de tegenwoordige hoogere prijzen Amerika moest helpen om vasten voet te krijgen op de Continentale markten. Er is niet veel vraag voor cops voor export, maar bundelgarens voor Britsch-Indië en

China worden nog steeds gevraagd terwijl enkele zoowel als gedoubleerde garens goed bezet zijn. De productie hiervan zou vermeerdert kunnen worden als men maar spoelsters voor bundelgarens kon krijgen, maar is hieraan in alle districten een groot tekort. Egyptische garens zijn duurder, terwijl sommige spinners een shilling meer vragen. Amerika is het meest geïnteresseerd in de fijne nummers, waarvoor de volle prijzen te krijgen zijn, maar over het algemeen is de vraag naar Egyptische garens wat minder.

Het is bijna met een gevoel van verlichting, dat wij een kalmere doekmarkt kunnen rapporteeren. De ondertoon is gezond en sterk maar is thans ongetwijfeld de kalmere toestand dien wij verwacht hadden eindelijk gekomen, daar of tengevolge van prijzen of levertijd, koopers eens eerst naar de Manchester noteringen kijken en niet zoo maar alles direct boeken wat geoffreerd wordt. Dit komt den verkoopters en fabrikanten heel goed uit, daar, zooals wij vroeger reeds zeiden, zij genoeg orders voor den eersten tijd geboekt hebben en blij zijn met verdere boekingen eens wat te kunnen wachten. Er is nog voldoende navraag, maar wij gelooven, dat slechts een klein percentage hiervan in werkelijke orders geboekt wordt.

	21 Jan. 28 Jan.	21 Jan. 28 Jan.
Liverpoolnoteringen (loco)	T.T.op Indië....	2/4 2/4
F.G.F.Sakellaridis	67,00 T.T.op Hongkong	5/1 5/3
G.F.No.1 Oomra	18,35 T.T.op Shanghai	8/0 8/2

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	9 Feb. '20	2 Feb. '20	26 Jan. '20	10 Feb. '19	9 Feb. '18
New York voor Middling ..	38,— c	39,15 c	39,15 c	25,15 c	31,70 c
New Orleans voor Middling	38,50 c	39,88 c	40,— c	25,50 c	30,63 c
Liverpool voor Middling	29,37 d	29,11 d	28,78 d	18,— d ¹⁾	23,61 d ²⁾

- 1) Good Middling Texas.
- 2) 8 Februari 1918 Good Middling.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 6 Febr. '20	Ooreenkomstige perioden	
		1918—1919	1917—1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	2974	2262	2494
" Atlant. Havens	2024	1252	1810
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2049	1273	1521
" " t Vasteland	1445	1062	789
" " Japan etc...	426	145	181

Voorraden in duizendtallen	6 Febr. '20	7 Febr. '19	8 Febr. '18.
Amerik. havens.....	1405	1382	1454
Binnenland.....	1204	1438	1182
New York	?	89	153
New Orleans	?	451	413
Liverpool	1067	496	482

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen				New York 96 p.Ct. Centrifugals	
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per		Amer. Granulated c&fr.		
			Febr./Maart	Juli/Aug.			Febr.
6 Febr.'20	f —	Sh. 72/-	Sh. 89/6	Sh. 79/6	Sh. 89/-	87/-	\$ cts. 13,04
30 Jan. '20	" —	72/-	88/3	73/6	—	—	13,04
6 Febr.'19	" —	64/9	24/-	—	—	—	7,28
6 Febr.'18	" —	53/9	15/-	—	—	—	—
21 Juli '14	" 11 ¹³ /32	18/-	—	—	—	—	3,26

Het weder in Duitschland maakte in de niet meer van overstrooming te lijden hebbende streken de veldwerkzaamheden weder mogelijk. In het Noord-Oosten echter bleef het werk wegens strenge vorst nog liggen. F. O. Licht verwacht voor het nieuwe jaar slechts dan eene flinke uitbreiding van den aanplant, indien in de allernaaste toekomst de Regeeringscontrole voor 1920/21 geheel wordt opgeheven, het arbeidersvraagstuk tot eene bevredigende oplossing komt en de landbouwers van voldoende bemestingsmiddelen

worden voorzien. Ook de Minister van Landbouw uitte zich onlangs eenigermate in dezen geest en stelde voor de Regeeringscontrole wel niet direct op te heffen, doch daarmede eenen aanvang te maken voor suiker, die in 1921 verkocht zal worden.

De zichtbare voorraden luiden volgens F. O. Licht:

	1919	1918	1917.
Duitschland 1 Sept...	217.798	290.278	322.991 tons
Oostenrijk 1 " ..	230.000*	200.000*	250.000* "
Frankrijk 1 " ..	7.891	10.416	26.680 "
België 1 " ..	28.000	42.000	51.000 "
Nederland 1 Jan. '20..	81.878	70.081	136.515 "
Engeland 1 " ..	325.028	396.694	214.723 "
Totaal Europa	890.595	1.009.469	1.001.909 tons
V. S. v. N. A. 24 Dec. .	20.544	11.387	5.949 "
Cubahavens 22 " ..	41.508	22.699	34.084 "
Totaal	952.647	1.043.555	1.041.942 tons

* Raming.

In Engeland werd witte Javasuijker spot verkocht tot Sh. 118/6, terwijl de notering voor prompten afscheep is Sh. 88/3 en voor Aug./Sept. Sh. 75/- f.o.b.

Volgens de laatste berichten uit Java is de markt weder zeer vast met goede vraag tot de laatst betaalde prijzen.

Het totale verbruik van suiker in Amerika bedroeg in 1919 4.068.000 tons tegen 3.496.000 tons in 1918, terwijl voor dit jaar door enkele statistici een verbruik van 5 miljoen tons voor niet onmogelijk gehouden wordt.

Cuba-statistiek:

	1920	1919	1918
Weekontvangsten t. 31 Jan.	117.000	131.266	132.125 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1919	667.000	462.618	518.135 "
Werkende fabrieken	183	184	189 "
Weekexp. 27 Dec.—3 Jan.	59.716	5.561	16.504 "
" " 3 Jan.—10 Jan.	44.763	31.000	37.141 "
Totaal sedert 6 Dec. 1919	138.107	38.803	70.171 "
Totale voorraad 12 Januari	130.080	122.217	100.668 "

KOFFIE.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Februari 1920, in duizenden balen.

	1920	1919	1918	1917	1916
Voorraad in Europa ..	2.308	434	2.628	3.797	3.509
Stoomend { Brazilië ..	620	854	374	426	947
n. Europa { Oost-Indië.	?	?	?	?	168
Ver. Staten	—	—	—	—	20
Totaal	2.928	1.288	3.602	4.223	4.644
Voorraad Ver. Staten	1.322	1.063	2.120	2.478	2.072
Stoomend { Brazilië ..	444	400	871	478	410
naar { Oost-Indië.	?	?	?	—	3
Ver. Staten	—	—	—	—	—
Totaal	4.694	2.751	5.993	7.179	7.129
Voorraad in Rio	272 ¹⁾	703 ²⁾	544 ³⁾	242	299
" " Santos..	1.278 ⁴⁾	5.054 ⁴⁾	3.680 ⁴⁾	3.144	2.515
" " Bahia ..	19	74	67	36	43
Totaal	6.263	8.582	10.284	10.601	9.986
Op 1 Januari	6.824	8.291	10.027	11.253	10.272

	1919	1918	1917	1916	1915
Op 1 Juli	7.263	8.710	7.778	7.091	7.538

1) hierin niet begrepen 97 dz. bl.
2) " " " 124 " " "
3) " " " 49 " " "
4) " " " 2.949 " " "
5) " " " 1.669 " " "

gekocht door de regeering van San-Paulo.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Voor de buitenlandsche huiden blijft de vraag bestaan en zijn op de hoofdmakten zaken tot stand gekomen tot bevredigende prijzen.

La Plata vast, New York wat loomer.

Inlandsche huiden zonder zaken. Voor paardehuiden en kalfsvellen is de stemming kalm en alleen aan lagere prijzen te plaatsen.

7 Februari 1920.

RUBBER.

De vorige week was de stemming op de rubbermarkt te Londen kalm en prijzen gaven weinig verandering te aanhouden. Ofschoon de koers van het pond sterling tegenover de dollar belangrijk daalde, kwamen er zeer weinig

orders van Amerika. De markt wordt thans vrijwel beheerscht door de koersen.

De noteeringen luiden: einde vorige week

Prima Crêpe	2/9 1/4	2/9 1/2
Smoked Sheets Loco	2/9 1/4	2/9 3/4
Crêpe April/Juni	2/10	2/10 1/4
„ Juli/December	2/10 1/2	2/10 1/2
Hard cure fine Para	2/7	2/7

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
9 Febr. 1920..	nom. 121.17/6	392.12/8	49.2/6	62.-/-	
2 „ 1920..	nom. 119.12/6	383.17/6	47.10/-	59.15/-	
10 Febr. 1919..	nom. 80.-/-	233.10/-	29.-/-	44.-/-	
8 Febr. 1918..	nom. 110.-/-	305.-/-	30.-/-	52.-/-	
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART.****GRAAN.**

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo I	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
26/31 Jan. 1920	—	—	1) f 66.-	2) 8/6	220/-	107/6
19/24 „ 1920	—	—	1) f 66.-	2) 8/6	210/-	3) 65/-
27 Jan./1 F. 1919	—	—	—	—	—	—
28 Jan./2 F. 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12 1/2

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rioiter	Rotterdam	Gothenburg
26/31 Jan. 1920	57/6	67/6	70/-	37/6	f 12.-	Kr. 50
19/24 „ 1920	57/6	65/-	60/-	37/6	„ 12.-	„ 50
27 J./1 F. 1919	54/-	101/3	100/-	60/-	„ 10.-	„ 55
28 J./2 F. 1918	69/-	101/3	—	—	„ 45.-	—
Juli 1914	fr. 7.-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chill West Europa (salpeter)
26/31 Jan. 1920	140/-	—	—	200/-
19/24 „ 1920	110/-	—	—	200/-
27 Jan./1 Febr. 1919	—	—	—	—
28 Jan./2 Febr. 1918	275/-	500/-	—	200/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 498 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN.**DORDRECHT.**

Landen van herkomst	Januari 1920		Januari 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	308	—	—
Duitschland	5	1.235	—	—
Finland	1	576	—	—
België	1	346	—	—
Totaal	8	2.465	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	2	654	—	—
Duitsche	6	1.811	—	—
Totaal	8	2.465	—	—

(Gerard Mauritz.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Januari 1920		Januari 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Groot-Brittannië (Bijleggers uit zee voor slecht weer, machine schaden en anderszins). Sleepb. uit	22 14 5	21.002 8.001 1.203	— — —	— — —
Totaal	19	30.206	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	22	21.002	—	—
Belgische	6	5.622	—	—
Fransche	4	998	—	—
Noorsche	2	970	—	—
Russische	1	357	—	—
Nederlandsche ..	1	54	—	—
Totaal	14	8.001	—	—
Ned. Belg. Eng. Sleepbooten	5	1.203	—	—

(B. Stofkoper & Co.)

NIEUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	Januari 1920		Januari 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	52	27.960	92	3.186
Groot-Brittannië	198	132.055	89	93.623
Duitschland	32	21.751	1	4.784
Noorwegen	8	4.926	7	1.285
Zweden	22	10.519	10	2.998
Denemarken....	4	1.826	1	2.134
Finland	5	2.407	1	886
België	18	24.046	3	11.056
Frankrijk	51	39.507	51	54.790
Spanje	9	8.237	—	—
Portugal	1	390	—	—
Griekenland....	4	9.800	—	—
Levant Turkije	1	2.438	—	—
Rusl.-Zwarte Zee	1	4.016	—	—
And. Midd. Zeeh.	1	2.252	—	—
Over. Wk. Afrika	3	3.553	—	—
Zuid-Afrika	1	1.248	—	—
Voor-Indië	1	1.912	—	—
Achter-Indië ..	2	7.103	—	—
Ned. Oost-Indië	7	27.624	2	11.277
And. Aziat. hav.	4	21.836	—	—
Vereen. Staten..	38	147.689	74	187.505
Midden-Amerika	—	—	1	2.311
Brazilië	2	6.629	—	—
Argentinië	19	37.545	—	—
Peru	1	4.037	—	—
Totaal	485	551.306	332	375.835
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	163	168.047	102	86.235
Britsche	126	148.254	144	124.434
Duitsche	70	33.182	—	—
Noorsche	26	23.754	9	22.266
Belgische	4	8.257	8	18.917
Fransche	34	24.324	24	11.817
Zweedsche	11	11.390	19	30.398
Deensche	4	1.438	3	5.238
Vereen. Staten..	27	83.565	13	51.077
Andere	20	49.095	10	25.453
Totaal	485	551.306	332	375.835

1) 1913, 887 schepen met 1.039.305 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentsuur.)